

Priorita

Informační zpravodaj Státního fondu životního prostředí ČR | www.sfzp.cz

číslo 9
září 2022
zdarma

▶ **NOVÉ OPŽP ODSTARTOVALO, OBCÍM PŘINESE MILIARDY** str. 2

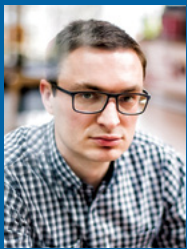
▶ **PODPORA TŘÍDĚNÍ BIOODPADŮ JE PRIORITOU** str. 12

▶ **HARMONOGRAM VÝZEV OPŽP 2021–2027** str. 18

▶ **BIOLOGICKY ROZLOŽITELNÉ STAVEBNÍ MATERIÁLY** str. 30

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

nějaký čas jsme se na něj těšili, pak přicházelo a teď už je tady. Ano, mnozí již vědí, že to je nové programové období Operačního programu Životní prostředí. Věnujeme mu velkou část našeho časopisu.



Věřím, že jako naši věrní čtenáři víte, co je tento operační program zač. Je to nejdůležitější nástroj

pro dotační politiku v oblasti životního prostředí. Rozděluje se v něm miliardy korun na nejrůznější projekty. Bude tady s námi dalších šest let, ale věci, které díky němu vzniknou, tu budou mnohem déle. Je namístě poděkovat „starému“ OPŽP, protože nastavil laťku vysoko. Nové období je ale už opravdu v plném proudu, vyhlášeno je na dvacet dotačních výzev v různých specifických cílech, od kanalizací po odpady, a další budou přibývat v následujících týdnech a měsících.

Nejen operačním programem živ je člověk a životní prostředí. Dotace nadále nabízí Modernizační fond, konkrétně na komunální fotovoltiku. Otevřen je nadále i Národní program Životní prostředí a Norské fondy. Ty podpořily například vznik filmu. Pokud vás nebaví číst písmenka a rádi se podíváte na pohyblivé obrázky, zajděte do kina na film Planeta Praha, který ukazuje divokou přírodu v našem hlavním městě. Možná vás překvapí, kdo všechno žije v místech, kudy třeba pravidelně projíždíte autem.

Hodně se věnujeme také odpadům, které nejsou tak hezké na fotografiích, ale jejichž zpracování a využití je jednou z velmi důležitých cest, jak šetřit životní prostředí.

Příjemné čtení přeje

JAN RÖDLING
šéfredaktor

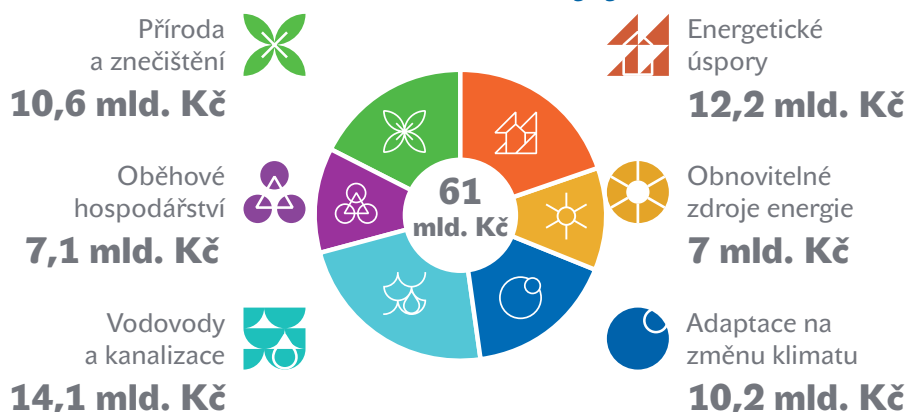
DO KONCE ROKU 28 VÝZEV. OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ SE ROZJÍŽDÍ NA PLNÉ OBRÁTKY

Klíčové dokumenty Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 schválil na začátku srpna Monitorovací výbor.
První dotační výzvy už jsou vyhlášeny.

Do konce letošního roku jich Ministerstvo životního prostředí spolu se Státním fondem životního prostředí ČR plánují vyhlásit dvacet osm, a to ze všech šesti cílů programu, pokrývajících energetické úspory, OZE, klima, vodu, odpady a přírodu.

„Pro podporu projektů v oblasti životního prostředí obcí, měst a dalších veřejných subjektů je OPŽP zcela zásadním programem. Je podanou rukou municipalitám při zavádění energetických úspor a posilování vlastní energetické soběstačnosti. Operační program Životní prostředí je také nepostradatelný

SPECIFICKÉ CÍLE OPŽP 2021–2027 A JEJICH ALOKACE



NOVINKY NOVÉHO PROGRAMOVÉHO OBDOBÍ

Inovativní prvky

V jednotlivých oblastech podpory čeká na žadatele větší počet průběžných kontinuálních výzev. V nich si podané projekty, co se týče získání podpory, nekonkurují. Hodnotí se pouze splnění podmínek pro poskytnutí podpory. Dotace je tak de facto nároková. U opatření, kde je očekáván výrazný přehlas „poptávky nad nabídkou“, budou vyhlašovány kolové soutěžní výzvy.

Jednodušší administrace

U vybraných specifických cílů mohou příjemci podpory využít paušální sazby na financování nákladů svých projektů. Uplatněním zjednodušených metod vykazování nákladů se sníží administrativní zátěž všech zapojených subjektů.

Zelené zadávání veřejných zakázek

Při pořízení produktů vyrobených z recyklatů – v tzv. zelených výběrových řízeních – obdrží žadatelé ve formě bonusu vyšší míru dotační podpory. V první fázi programu se to bude týkat především vybraných výzev v rámci specifického cíle 1.5.

Komplexní projekty

OPŽP 2021–2027 podporuje dvě skupiny pojetí projektů – komplexní a kombinované. V rámci komplexních projektů lze kombinovat opatření, která spadají do více fondů (ERDF, FS). V rámci tzv. kombinovaných projektů lze kombinovat opatření, která spadají do různých specifických cílů, ale jsou podporována v rámci jednoho fondu. Výhodou pro žadatele je skutečnost, že všechny investiční záměry lze administrovat prostřednictvím jedné žádosti, pokud to budou umožňovat podmínky výzvy na předmětná opatření.

Důraz na klimatická řešení

Všech šest specifických cílů programu souzní se strategickým směřováním Zelené dohody pro Evropu a jejími plánovanými přínosy (mimo jiné čistě ovzduší, nezávadná voda, biologická rozmanitost). Proto program klade ještě větší důraz než doposud na zavádění klimatických opatření mitigačního i adaptačního charakteru.

Ve vybraných oblastech budou moci příjemci podpory využít paušální sazby na financování nákladů svých projektů...

v oblasti realizace klimatických opatření, zejména co se týče adaptace krajiny a sídel na probíhající klimatické změny,“ říká ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

Pro žadatele je v rámci OPŽP 2021–2027 připraveno z fondů Evropské unie (Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti) celkem 61 miliard korun.

„Nejvíce peněz je určeno na zajištění přístupu k vodě a hospodaření s vodou (14,1 mld. korun), významná alokace směřuje též do projektů zvyšování energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů (12,2 mld.). Další finance poputují na ochranu přírody, včetně zeleně ve městech (10,6 mld.) a adaptace na změnu klimatu, a prevenci katastrof (10,2 mld.). Investice bude směřovat také do odpadového hospodářství (7,1 mld.) a na výstavbu nových obnovitelných zdrojů (7 mld.),“ vysvětluje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Většina chystaných výzev bude průběžná. Znamená to, že příjemcům podpory, jejichž projekty splní dané podmínky, bude poskytována podpora v pořadí, v jakém podali žádost, a to až do přidělení celé alokace v rámci konkrétní výzvy. Dotace tak bude po splnění podmínek de facto nároková. Ve vybraných oblastech budou moci navíc příjemci podpory využít paušální sazby na financování nákladů svých projektů a také do jednoho projektu (v rámci jedné žádosti) zahrnout opatření z různých specifických cílů.

Operační program bezprostředně navazuje na předcházející období 2014–2020, přináší ale řadu změn a novinek. Podpora bude cíleně mířit na komplexnost projektů. Například v případě rekonstrukce obecních nebo krajských budov to znamená nejen snížení spotřeby energií, ale zároveň co nejlepší využití obnovitelné energie spolu s prvky, které pomáhají adaptaci na změnu klimatu, jako jsou například zelené střechy nebo využívání dešťové vody. Zároveň by taková rekonstrukce měla zlepšit vnitřní prostředí budov.

Se startem nového programového období se Operační program Životní prostředí dočkal i svého nového webu. Na adrese www.opzp.cz najdou zájemci o podporu kompletní přehled výzev plánovaných do konce tohoto roku, stejně tak jsou jim zde k dispozici všechny potřebné dokumenty týkající se programu a jeho jednotlivých specifických cílů. Na webu nechybí ani galerie inspiračních projektů realizovaných v průběhu předchozího programového období OPŽP. ●

► Budování obnovitelných zdrojů energie musí jít ruku v ruce s úspornými opatřeními



Foto: drcm, SFZP ČR

V novém balíčku výzev z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 jsou připraveny více než tři miliardy korun. Tyto prostředky pomohou zlepšit energetickou účinnost gastro provozů a prádeln v sektoru školství a zdravotnictví a v sociálních službách, podpoří také výstavbu energeticky úsporných veřejných budov, výměnu zdrojů vytápění a instalaci fotovoltaických a solárních systémů.

„Budování nových obnovitelných zdrojů energie musí jít ruku v ruce s úspornými opatřeními v oblasti energetické náročnosti veřejných budov a provozů. Cílem nových výzev je nejen ekologická výroba energie, ale též její efektivní využití,“ říká ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

Prostředky v celkové výši jedné miliardy korun rozdělí 8. výzva a 9. výzva na projekty zaměřené na snížení spotřeby energie gastro provozů a prádeln ve školách, sociálních zařízeních a zdravotnických institucích. Výše dotace může dosáhnout až 50 % způsobilých výdajů.

Téměř miliarda a půl je připravena na efektivní výstavbu úsporných veřejných budov. Subjekty veřejného sektoru mohou žádat o dotaci z 10. výzvy ve výši 70 % způsobilých výdajů na výstavbu splňující parametry nulových budov nebo 50 % způsobilých výdajů na výstavbu pasivních budov. Stavebníci veřejných budov ve vysokém energetickém standardu, u kterých s ohledem na specifický typ provozování nelze dosáhnout parametrů pasivního domu (např. bazény, aquacentra, laboratoře atd.), mohou získat 40 % způsobilých výdajů.

Poslední ze čtveřice nových výzev (výzva č. 11) nabízí celkem 825 milionů

korun na vybudování a rekonstrukci obnovitelných zdrojů energie ve veřejných budovách, zahrnující například výměny zdrojů vytápění za tepelná čerpadla, kotle na biomasu, instalace solárně-termických systémů, a též na využití OZE k zajištění dodávek systémové energie do veřejné infrastruktury např. v oblasti vodohospodářství nebo pro kompostárny.

Příjem žádostí odstartuje 24. srpna letošního roku, žádat bude možné až do konce května 2023. Aktuálně vyhlášené výzvy jsou průběžné s jednokolovým hodnocením a jsou adresovány žadatelům z celé republiky s výjimkou hl. města Praha.

„Žadatelé z oblasti veřejného sektoru na území hlavního města o podporu nepřijdou. Do konce září mohou čerpat finanční prostředky z Národního plánu obnovy a současně pro ně připravujeme dotační výzvu z Modernizačního fondu,“ připomíná ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

Nové dotace z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 navazují na úspěšné výzvy z let 2014–2021. V tomto období bylo podpořeno více než 2 300 projektů zaměřených na energetické úspory ve veřejných budovách částkou přesahující 8,6 miliardy korun. ●

► Nová vlna dotací jde na **vodovody i zadržování vody v krajině**

Příspěvek na nové čistírny odpadních vod nebo na jejich modernizaci či na výstavbu vodovodů, kanalizace a úpraven pitné vody nabízí otevřené výzvy z nového Operačního programu Životní prostředí.

„Potřebujeme více a rychleji adaptovat Česko na změnu klimatu. Sucho a nedostatek vody nás trápí řadu let a není pravděpodobné, že by se tento stav měl v blízké budoucnosti změnit. Proto musíme investovat nejen do přivaděčů a nových zdrojů pitné vody, ale také do šetření vodou a jejího lepšího čištění. Jen na tato technická opatření nabížíme nyní obcím 14 miliard korun,“ říká ministryně životního prostředí Anna Hubáčková (za KDU-ČSL).

„Vyšli jsme vstříc poptávce obcí, kde se skutečně ekonomicky nevyplácí budovat kanalizaci. Domovní čistírny dokáží účinně čistit vodu a jsou ekonomičtější řešením. Na jejich realizaci i provoz ale budou stále dohlížet obce, tak aby skutečně splňovaly všechny potřebné parametry,“ doplňuje Jan Kříž, náměstek ministryně životního prostředí pro řízení sekce ekonomiky životního prostředí MŽP.

Vedle nových zdrojů pitné vody a kvalitnějšího čištění odpadních vod nabízí Operační program Životní prostředí také dalších

téměř 10 miliard korun na zadržování vody v krajině. Program míří na opatření ve volné krajině, městech a obcích, ale také na projekty, které pomohou zachytávat vodu v zastavěných územích a chránit lidská sídla před povodněmi. Podpora se týká jak obnovy a zakládání tůní, mokřadů a malých vodních nádrží, tak obnovy přírodního charakteru potoků a říček a budování ploch, kde se může rozlévat povodňová vlna. Novinkou je, že program nabízí peníze i na nákup pozemků v okolí vodních toků. Peníze mohou obce využít také na odstranění starých zařízení, které původně sloužily právě k odvodňování krajiny.

Obce mohou žádat dotace na zadržování dešťové vody a její využívání například pro zalévání parků nebo jiné veřejné zeleně. Dotace míří také na budování zelených střech.

„Další peníze nabízíme obcím do dvou tisíc obyvatel, které by jinak na dotace nedosáhly, protože nemají dostatek vlastních finančních prostředků. Pro ně máme k dispozici možnost čerpání zvýhodněné půjčky na dofinancování vodohospodářských projektů, která může být poskytnuta až do výše rozdílu mezi celkovými způsobilými výdaji a poskytnutou dotací z OPŽP,“ vysvětluje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Operační program Životní prostředí nabídne do roku 2027 celkem 61 miliard korun v šesti jednotlivých oblastech, které pokrývají energetické úspory, obnovitelné zdroje energie, adaptaci na změnu klimatu, vodu, odpady a přírodu. Do konce letošního roku aktuálně plánuje MŽP spolu se Státním fondem životního prostředí ČR vyhlásit 28 výzev.



Foto: archiv SFŽP ČR

Díky dotacím z předchozího období Operačního programu Životní prostředí se podařilo vybudovat přes 2 000 kilometrů nových kanalizací a téměř 500 kilometrů vodovodů. Nové období operačního programu nabízí řadu zlepšení. Jedním z nich je příspěvek na nové vrty nebo na prohloubení těch existujících u malých projektů do 3 milionů korun. Dalším je možnost podpory pro domovní čistírny i jednotlivé nemovitosti až do výše 300 000 korun. ●



Kanalizace, ČOV ALOKACE 10,4 mld. Kč

- Výstavba ČOV, dobudování a výstavba kanalizací
- Intenzifikace ČOV za účelem zvýšeného odstraňování specifického znečištění
- Opatření omezující vypouštění odpadních vod z odlehčení na kanalizaci



Pitná voda ALOKACE 3,7 mld. Kč

- Výstavba vodovodních přivaděčů a vodovodních řadů, výstavba úpraven vody, výstavba, intenzifikace nebo revitalizace stávajících vodních zdrojů
- Intenzifikace úpraven pitné vody



Klima – příroda ALOKACE 4,9 mld. Kč

- Tvorba nových a obnova stávajících přírodních blízkých vodních prvků v krajině včetně sídel
- Tvorba nové a obnova stávající vegetace, včetně opatření proti vodní a větrné erozi
- Úprava lesních porostů podporující přirozenou strukturu a druhovou skladbu
- Zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně
- Odstranění negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině
- Zpracování studií a plánů



Srážkové vody a protipovodňová opatření ALOKACE 4,6 mld. Kč

- Realizace opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody; realizace zelených střech; opatření na využití šedé vody; opatření pro řízenou dotaci podzemních vod
- Podpora a realizace preventivních opatření proti povodním a suchu
- Podpora povodňové operativy
- Monitoring využitelných zdrojů podzemních vod pro obce v krystaliniku Českého masivu

► Chceme cirkulární Česko:

Miliarda korun zamíří na podporu projektů oběhového hospodářství

Vzniknou nová re-use centra, sběrné dvory, systémy pro třídění nebo třídící linky. Aktuální balíček vyhlášených výzev z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 se soustředí jak na projekty v sektoru oběhového hospodářství, tak na podporu aktivit v oblasti zvyšování kvality ovzduší.



Pro uchazeče je ve čtyřech nových výzvách nachystána částka okolo 3,5 miliardy korun, z toho rovná miliarda poputuje na efektivní nakládání s odpady.

„Dotacemi umožníme vznik nových re-use center, sběrných dvorů a třídících linek a podpoříme také například výstavbu a modernizaci zařízení pro materiálové či energetické využití odpadů. Jediným smysluplným směrem v oblasti udržitelného nakládání s odpady jsou pro nás cirkulární řešení,“ říká ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

Urychlení přechodu na oběhové hospodářství, které dokáže účinně využívat zdroje, je jednou z hlavních oblastí v novém programovém období OPŽP. Svědčí o tom i šíře podporovaných aktivit. Aktuálně otevřené výzvy se soustředí na výstavby nových či modernizace stávajících sběrných dvorů v podobě navýšení jejich kapacity. Podpory

se dočkají rovněž systémy pro separaci a oddělení sběr a svoz komunálního odpadu a odpadu podobného komunálnímu odpadu (biologicky rozložitelný komunální odpad, plasty, papír, sklo, kovy, textil, objemný odpad a nápojové kartony). O dotace na tato opatření mohou žádat obce, městské části hlavního města Prahy, dobrovolné svazky obcí nebo obchodní společnosti a družstva 100% vlastněné veřejnoprávními subjekty.

„Součástí těchto projektů může být navíc i infrastruktura na předcházení vzniku odpadů, tedy například pořízení domácích kompostérů pro občany. Musí se však jednat o minoritní část projektu (méně než 50% způsobilých nákladů projektu). Samostatnou výzvu na předcházení vzniku odpadů včetně dotací na zmiňované domácí kompostéry chystáme na prosinec tohoto roku,“ vysvětluje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Nové vyhlášené výzvy ze specifického cíle 1.5 – Oběhové hospodářství se rovněž týkají třídících a dotřídovacích linek pro separaci ostatních odpadů, odpadových bioplynových stanic a zařízení k nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů.

Další dvě výzvy se vztahují ke specifickému cíli 1.6 – Příroda a znečištění. Primárně jsou určeny na podporu projektů, které řeší kvalitu ovzduší prostřednictvím snižování emisí ze stacionárních zdrojů. Podpora je určena i na snížení emisí amoniaku z chovu hospodářských zvířat a omezování prašnosti z plošných zdrojů. O dotaci je možné žádat i na aktivity spojené s pořízením či modernizací systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší. ●

► První monitorovací výbor OPŽP dal dotacím zelenou

Konal se první Monitorovací výbor nového programového období Operačního programu Životní prostředí. Jeho členové schválili vyhlášení výzev a potřebné dokumenty.

Ve výboru, který je nejvyšším orgánem tohoto dotačního programu, zasedají zástupci státní správy, místních samospráv, vědeckých institucí, oborových sdružení, obecných sdružení a místních akčních skupin.

Schůzi monitorovacího výboru předcházela mnohá setkání a přípravná jednání, na kterých se diskutovalo o parametrech nastavení operačního programu. Členové výboru měli prostor posílat připomínky či návrhy dopředu, připomínky následně vypořádávalo Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí ČR.

Přednášející provedli přítomné specifickými cíli, nové programové období se již nedělí na jednotlivé osy jako dříve, ale na specifické cíle. Je jich nově šest a zaměřují se na energetické úspory, obnovitelné zdroje energie, adaptaci na změnu klimatu, vodovody a kanalizace, oběhové hospodářství a přírodu a znečištění.

Součástí jednání byla diskuze k jednotlivým bodům. Na závěr členové výboru schválili klíčové dokumenty operačního programu včetně pro žadatele nejdůležitějších Pravidel pro žadatele a příjemce. ●

► Hlasujte online o nejlepších projektech, které **pomáhají přizpůsobit se klimatickým změnám**

Klimatická změna s sebou přináší mnoho změn i nepříznivých dopadů. Není divu, že opatření, jak se vypořádat s přehříváním měst, přívalovými srážkami či suchem v krajině, v Česku znatelně přibývá. Celostátní soutěž Adapterra Awards každoročně prezentuje a oceňuje nejlepší z nich.

Do finále letos postoupilo osmnáct projektů, nejčastěji z Jihomoravského kraje a Prahy. Najdeme mezi nimi inovativní přestavby veřejných budov, soběstačné domy, rozsáhlé obnovy tůní a mokřadů či protierozní opatření v krajině. Od začátku srpna do půlky října může veřejnost hlasovat online na webu www.adapterraawards.cz a udělit některému z nich Cenu sympatie. Soutěž, která byla podpořena z Norských fondů, pořádá Nadace Partnerství a Integra Consulting pod záštitou Ministerstva životního prostředí. Některé z projektů vznikly díky podpoře z Operačního programu Životní prostředí.

„Vývoj letošního počasí, suché jaro následované vlnami veder a požáry v posledních týdnech jednoznačně dokládají, že na změnu klimatu je potřeba naše města i českou krajinu intenzivně připravovat. MŽP se tomuto tématu věnuje strategicky, legislativně i dotačně. Ostatně adaptace na změnu klimatu se stala jednou z nejvyšších priorit běžícího českého předsednictví,“ říká Eva Volfová, náměstkyně ministryně životního prostředí.

Do soutěže se letos přihlásilo bezmála sedmdesát realizovaných projektů v celkem čtyřech hlavních soutěžních kategoriích (volná krajina, zastavěná území, pracovní prostředí, náš domov). Mimo to porota uděluje ještě tři speciální regionální ocenění –

projektům na území Prahy, v českém příhraničí a rakouském příhraničí (Horní a Dolní Rakousko).

O vítězích jednotlivých kategorií rozhodují porotci, Cena sympatie však zůstává v rukou veřejnosti. Online hlasování potrvá až do 15. října 2022 a podpořit je možné až dva české finálové projekty. Vítěze všech kategorií soutěže vyhlásí Nadace Partnerství během slavnostního večera 2. listopadu 2022 v Praze. ●

FINALISTÉ SOUTĚŽE

- Residence Sakura (hl. město Praha)
- Lesopark Líchy u Židlochovic (Jihomoravský kraj)
- Adaptace krajiny obce Vohančice (Jihomoravský kraj)
- Energeticky plusový dům ALFADOME ZERO (Liberecký kraj)
- Flight Park Javorový (Moravskoslezský kraj)
- Kulturní centrum Klášterec nad Ohří (Ústecký kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Nová radnice Praha 12 (hl. město Praha)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Obnova Čelakovského sadů a okolí Národního muzea (hl. město Praha)



Foto: Pavel Podruha

- Český soběstačný dům (Jihočeský kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Revitalizace školy Českobrodská v Praze 9 (hl. město Praha)



Foto: Lesy ČR

- Revitalizace Borkovických blat (Jihočeský kraj)



Foto: GreenTop

- Zelená střecha na panelovém domě v Brně (Jihomoravský kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Výsadby do strukturálního substrátu v Jihlavě (Vysočina kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Farma U Hrušků (Plzeňský kraj)



Foto: Archiv města Šardice

- Prevence povodní v krajině Šardic (Jihomoravský kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- DADA Distrikt (Jihomoravský kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Revitalizace krajiny a hospodaření s vodou v Ořeškově (Jihomoravský kraj)



Foto: Nadace Partnerství – Adapterra Awards (Vojta Herout)

- Revitalizace Sedmihorských mokřadů (Liberecký kraj)

► Více než miliardu z Národního plánu obnovy na **energetické úspory i využívání vody** posílá ministryně Hubáčková obcím

Česko potřebuje lépe hospodařit se zdroji energie. Energetické úspory u veřejných budov, efektivní hospodaření s dešťovou vodou nebo fotovoltaika na střechy – na to se zaměřují projekty, které se už brzy rozběhnou v sedmi desítkách českých a moravských obcí. Dotaci ve výši přes jednu miliardu korun pro ně z Národního plánu obnovy schválila ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

„Dnešní energetická krize dopadá na všechny bez rozdílu. Energetické úspory a využívání obnovitelných zdrojů představují spolehlivé cesty ke snížení naší celkové spotřeby. O to víc je povzbuzující, že můžeme opět poslat mezi žadatele další miliardu korun v podobě schválených dotací právě na tyto typy projektů,“ říká ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

Mnohé samosprávy pokračují v energetických úsporách svých veřejných budov a chystají další projekty, které jim náklady za spotřebovanou energii ještě sníží. Ve Václavovicích na Ostravsku před pár lety zateplili tělocvičnu, teď se pustí do budovy obecního úřadu, ve které je i velký sál sloužící jako místo setkávání, vlastní kulturní dům obec nemá. Městys Komárov na Berounsku má muzeum umělecké litiny, obecní budova teď projde revitalizací. Cílem je energetická optimalizace objektu. Ve Velkých Losinách přestaví bývalou ko-

telnu na garáže a zázemí pro údržbu tak, aby byla i energeticky šetrnější.

V aktuálně schváleném balíčku dotací z Národního programu Životní prostředí se dostalo celkem na 36 obecních projektů, které řeší úspory energií ve veřejných budovách. Žadatelé, mezi nimiž jsou kromě obcí i střední školy, si v dotacích rozdělí 744 milionů korun.

Ruku v ruce s energetickými úsporami jde i adaptace budov na změnu klimatu, například efektivním využíváním srážkové vody. Dotace na její zadržování a další využívání získaly na čtyři desítky dalších obcí. „Rezervy v hospodaření s vodou nás pálí. Potýkáme se se suchem, v Evropě aktuálně panuje velmi horké počasí, musíme být co nejlépe připraveni. O to víc mě těší přístup obcí, které se snaží myslet na vodu,“ podotýká ministryně Anna Hubáčková.

Dotace využijí například Bojkovice, které vymění nepropustné povrchy za propustné

v Bezručově čtvrti. Město Sokolov uspělo hned se třemi projekty pro školní budovy, kde budou zachytávat dešťovou vodu. V Hrubé Vrbce na Hodonínsku na místním obecním domě přibude zelená střecha.

„Starostové ušetří pitnou vodu a zároveň uspoří energie i finance z obecních rozpočtů. To je podstatná motivace k tomu, aby se obce do takových projektů pustily,“ vypočítává přínosy hospodaření s dešťovou vodou ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

Ministryně Anna Hubáčková schválila i další projekty z dotačních programů. Podporu z Modernizačního fondu získaly fotovoltaické elektrárny s výkonem do 1 MW, které budou vznikat často na střechách již stojících objektů. Podpora v řádech desítek milionů bude rozdělena na environmentální vzdělávání, domovní čistírny odpadních vod nebo průzkum a posílení zdrojů pitné vody. ●

► **Dotace na komunální fotovoltaiku z Modernizačního fondu jsou otevřeny**

Obcím a veřejným subjektům po celé republice se otvírá jedinečná příležitost, jak snížit svoji závislost na dodávkách energie ze sítě a současně se připravit na rozvoj komunitní energetiky. Mohou podat žádost o dotaci na výstavbu fotovoltaických elektráren z Modernizačního fondu. V programu RES+ jsou pro ně ve dvou dotačních výzvách nachystány celkem čtyři miliardy korun.

Dotace z výzvy RES+ č. 3/2022 jsou určeny na výstavbu fotovoltaických systémů s instalovaným výkonem do 1 MWp (včetně) na střechy a přístřešky veřejných nekomerčních budov v malých obcích do 3 000 obyvatel. Podporováno je také ukládání energie, související rekonstrukce střech a vnitřních rozvodů. Cílem je podpořit zařízení pro vlastní spotřebu s akumulací energie. Veřejná podpora pokryje až 75 % užitelných nákladů.

Pro větší obce, veřejné subjekty a subjekty vlastněné 100% veřejným sektorem jsou k dispozici dotace z výzvy RES+ č. 4/2022 na podporu komunální energetické infrastruktury. Podpora se týká opět pořízení fotovoltaických panelů na střechy a přístřešky budov (tentokrát veřejných i komerčních), ale i veřejných pozemků. Z dotace je možné pokrýt náklady na zařízení na ukládání jak elektrické, tak tepelné energie a její řízenou spotřebu.

Pro obě výzvy bude navíc zřízen tzv. zásobník projektů, který pokryje případný zvýšený zájem ze strany municipalit. Příjem žádostí je otevřen na internetové stránce zadosti.sfzp.cz a potrvá do 15. března 2023.

Na výstavbu nových FV elektráren zahájil v srpnu Státní fond životního prostředí ČR z Modernizačního fondu příjem žádostí ještě do dalších dvou dotačních výzev. Určeny jsou stávajícím nebo budoucím výrobcům elektřiny na menší (do 1 MWp) a velké fotovoltaické zdroje (nad 1 MWp). V tomto případě se jedná primárně o pozemní FVE, případně kombinaci se střešními systémy. ●



► Na obnovu spáleného Hřenska jde **100 milionů korun**

V červnu se uskutečnilo slavnostní otevření nové budovy profesionálních hasičů v Bystřici pod Hostýnem. Samotná výstavba začala v listopadu roku 2020.

Ničív požár zničil rozsáhlé území národního parku České Švýcarsko, vážně zasaženy byly i některé obce. Ministerstvo životního prostředí spolu se Státním fondem životního prostředí ČR připravily speciální dotační výzvu, která pomůže správě národního parku a obcím s obnovou infrastruktury i likvidací škod a zároveň podpoří preventivní opatření, aby se na podobné katastrofy šlo lépe připravit. Tato mimořádná stomilionová pomoc pomůže vrátit život v postižených obcích co

nejdříve do normálu a uspokojí návrat turistů do míst, která jsou doposud kvůli bezpečnosti nepřístupná.

„Škody napáchané nejrozsáhleším požárem, který se v Česku rozhořel 24. července, jsou opravdu velké. Už při první návštěvě Českého Švýcarska jsem slíbila, že uděláme maximum a najdeme finance, abychom parku i postiženým obcím s odstraněním následků požáru pomohli. Výzvu jsme s obcemi i národním parkem intenzivně komunikovali, takže cílí opravdu tam, kde je aktuálně pomoc nejvíce potřeba,“ říká ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

Peníze z vyhlášené výzvy pomohou obnovit komunikace, cesty, zdroje pitné vody i poškozenou odpadovou infrastrukturu, jako jsou kontejnery či sběrné nádoby. Dotace dále směřují na zajištění skal, kterým v důsledku vysokých teplot způsobených požárem hrozí řícení. Obce také mohou upravit veřejně přístupná místa včetně založení nové zeleně.

„Rovněž zafinancujeme odstranění požárem poškozených lesních porostů v blízkosti katastrů obcí

a obce mohou získat peníze také na likvidaci odpadu, který se v souvislosti s požárem nahromadil. Zaměříme se i na prevenci, takže obcím a městům na území parku poskytneme finance na preventivní opatření, konkrétně na zkapacitnění vodních nádrží, budování nových vodních ploch, posílení vodovodních řadů nebo osazení hydrantů. Musíme obce na podobné scénáře lépe připravit, to je bez diskuze,“ informuje ministryně Anna Hubáčková.

O peníze mohou žádat všechny obce a města, která svým katastrem zasahují do území NP České Švýcarsko, dále Správa Národního parku České Švýcarsko a Ústecký kraj. Podpora bude až 100procentní.

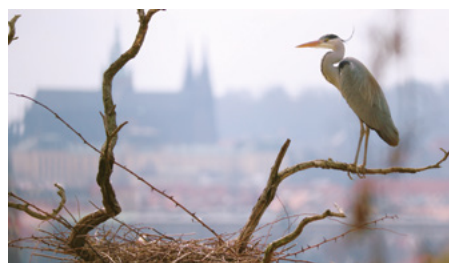
„Dotace budeme vyplácet zálohově, tedy „dopředu“, a následně se vyúčtují podle skutečných nákladů. Maximální výše podpory na jeden projekt může být až 15 milionů korun,“ říká Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR, jehož organizace žádosti vyřizuje. „Přijem žádostí potrvá do konce října letošního roku, nejpозději však do vyčerpání alokace,“ uzavírá Petr Valdman. ●

► Výrobu filmu **Planeta Praha** podpořily Norské fondy

Zveme vás na film Planeta Praha, fascinující dobrodružství zvířat a rostlin v metropoli. **Planeta Praha s komentářem Jiřího Macháčka nabízí seznámení s „obyvateli“ Prahy, které lidé doposud přehlíželi, a zároveň představuje více než padesát živočišných a rostlinných druhů.** Film je určen pro diváky v každém věku a rodinám.

Za snímkem stojí režisér Jan Hošek, producent Radim Procházka a deset kameramanů v čele s Jiřím Petrem. „Film Planeta Praha krásně ukazuje, že příroda je všude kolem nás, přestože ji přehlízíme. Líbí se mi na něm, že nenásilně nabízí ojedinělý pohled na to, jak koexistuje příroda s městskou urbanizací, zvířata a rostliny si ve městě snaží najít svoje místo a my lidé si toho ani moc nevšímáme. Přitom je to velmi dobrodružný příběh,“ říká Jiří Macháček.

Tvůrci oceňovaného filmu Planeta Česko se tentokrát vydali na výpravu do betonové džungle hlavního města. Vedle nás lidí tu žijí nečekaní zvířecí sousedé, jejichž každodenní dobrodružství filmaři zaznamenali díky nejmodernějším technologiím z výjimečné blízkosti. Kde se v Praze vzali majestátní mufloni? Co si počne slípka zelenonohá, které nutrie bere možnost ke hnízdění? Do jaké zimní skrýše se na Petříně schová roztomilý



Norway grants



STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

plch? A co roháč, najde svou partnerku v nočním reji zahradní restaurace? Vydejte se na vzrušující výpravu pro celou rodinu za desítkami dalších zvířecích hrdinů, kteří tajně žijí v naší metropoli.

Film měl premiéru na začátku srpna, v některých kinech je k vidění i v září. ●

► Dotace na **individuální výsadbu stromů** jsou vyčerpány

Státní fond životního prostředí ČR ukončil příjem žádostí o dotace na výsadbu listnatých stromů na veřejně přístupných místech z důvodu vyčerpání alokované částky 270 milionů korun. V dotační výzvě s číslem 4/2021 vyhlášené v Národním programu Životní prostředí přijal celkem 1 210 žádostí.

Výzva se zaměřovala na zlepšování životního prostředí obcí a jejich okolí prostřednictvím individuálních projektů, jejichž cílem je zkvalitnění veřejného prostoru a ovzduší, vyrovnání teplotních extrémů a zadržování vody. Předmětem podpory byla výsadba stanovištně vhodných listnatých stromů, zajištění závlahy, zpracování odborného posudku a odborný dozor.

Podpora výsadby stromů ale zdaleka nekončí. V současné době mohou stále žádat o prostředky na výsadby neziskové organizace a místní akční skupiny, a to z výzvy NPŽP č. 5/2021. Podporu výsadby zeleně nabízí program Nová zelená úsporám v rámci adaptace na změnu klimatu v okolí bytových domů a ze svých grantů také Nadace partnerství. Dotační podpora se připravuje v nové etapě Operačního programu Životní prostředí a k dispozici je i v programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny AOPK ČR. ●

► ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ BUDE POHÁNĚNO NOVÝM INFORMAČNÍM SYSTÉMEM ISOH2

Pokrok v digitalizaci pomůže k vyšší efektivitě odpadového hospodářství. Česko tak jde vstříc centralizaci správy systému pokrývajícího agendu odpadového hospodářství. **Statistiky a reporting pro odpadové hospodářství díky tomu získají jednotnou základnu.**

Naplňování priorit Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024 nově pomůže zajišťovat Informační systém odpadového hospodářství ISOH2. Bude představovat klíčovou informační základnu pro všechny agendy odpadového hospodářství a podpoří tak strategické cíle vlády i závazky vůči Evropské unii.

Hlavní motivací pro realizaci nového informačního systému byl souhrn nedostatků současného stavu, který trpí značnými technologickými dluhy. Stávající informační systémy a aplikace, které jsou využívány pro pokrytí některých činností v oblasti odpadového hospodářství, jsou více než patnáct let staré. Přestože jsou u jednotlivých systémů prováděny věcné aktualizace na základě legislativních změn, neodpovídají již požadavkům stanovených v oblasti eGovernmentu, které jsou specifikovány např. v Informační koncepci ČR či v zákonech týkajících se eGovernmentu. Taktéž stávající architektura a technologické řešení neodpovídají moderně řešeným a na službách postaveným systémům. V neposlední řadě se nesmí zapomínat ani na požadavky stanovené zákonem o kybernetické bezpečnosti včetně prováděcích vyhlášek. Některé činnosti v oblasti odpadového hospodářství dodnes nejsou nijak podpořeny informačním systémem, a odpovědní zaměstnanci si tak musí vystačit s evidencí písemností ve spisové službě a s informacemi vedenými např. v excelových tabulkách. Požadavky samotných uživatelů také narůstají. V dnešní době je tak akcentována práce s daty a multikriteriální hodnocení stavu dílčích odpadových komodit, tvorba časových řad a trendů a různých pohledů na jednotlivé komodity, které mohou být vstupy pro tvorbu odpadových politik a strategií, a to jak na centrální úrovni, tak na úrovni lokální.



Foto: ©mpodrucki/Fotky&Foto

Klíčovým faktorem, který významně posílil rozhodnutí o realizaci nového informačního systému odpadového hospodářství, je i aspekt snižování provozních nákladů. V současné době je provoz dílčích informačních systémů a aplikací pokrývajících agendu odpadového hospodářství zajišťován jak na MŽP, tak na jednotlivých krajských úřadech a obcích s rozšířenou působností. Tento provozní model, kdy jsou provozovány lokální verze na každém správním úřadě, je v kontextu celé veřejné správy velice finančně nákladný a neefektivní a není v souladu s bezpečnostní politikou státu. Současně má tento provozní model i negativní dopady v centrálním sdílení potřebných dat. Lokálně provozované informační systémy nejsou centrálně sjednoceny na datové úrovni, a neumožňují tak kvalitní vyhodnocení údajů napříč celou republikou či uskutečnění křížových kontrol mezi jednotlivými správními orgány. Stávající software sice umí zajistit i automatické kontroly učiněných podání a tím zefektivnit práci odpovědného úředníka, nicméně tyto kontroly musí úředník v systému ručně potvrzovat. Křížové kontroly mezi jednotlivými podanými hlášeními jsou také velmi omezeny, a to na územní působnost daného orgánu veřejné správy, což je významně limitující a naprosto nedostatečné. Stávající informační systémy neumožňují výrazněji snížit administrativní zátěž orgánu veřejné správy.

Tyto výzvy ISOH2 překoná a přinese ještě řadu dalších inovací. Vedle vysoké míry automatizace, která bude vyžadovat kontro-

lu úředníka jen v případě chybného podání či v rámci specifických systémových logických chyb, budou využity nejnovější technologie a moderní architektura systému. Také bude realizován nový provozní model, který veškeré náklady na provoz tohoto nového informačního systému včetně zajištění nezbytných technologií, aplikačních úprav a legislativního souladu přenese na Ministerstvo životního prostředí, čímž bude vytvořen jednotný centrálně spravovaný agendový informační systém.

ISOH2 rovněž optimalizuje stávající procesy, snižuje administrativní náročnost a zefektivňuje činnosti, kdy v rámci některých algoritmů při zpracování dat odstraní duplicitně prováděné operace. Nastavuje vysokou úroveň bezpečnosti informačních systémů.

Nasazení nového informačního systému ISOH2 municipalitám pomůže také v těchto oblastech:

- pravidelné vyhodnocování odpadového hospodářství,
- získání podkladů pro správní a kontrolní činnost,
- vedení zákonem požadovaných evidencí.

Postup prací v čase

V současné době probíhají vývojové práce na dílčích modulech, které budou zabezpečovat informační podporu pro agendu produkce a nakládání s odpady, agendu ročních zpráv, agendu perzistentních organických látek (POPs) a polychlorovaných bifenylů (PCB) a agendu Obalů a odpadů z obalů.

Agenda produkce a nakládání s odpady a agenda ročních zpráv budou připraveny k zahájení akceptačního testování k datu 31. srpna 2022, kdy bude připravena i uživatelská dokumentace. Budou připravena také testovací data a testovací scénáře.

Agenda POPs a PCB, agenda Obalů a odpadů z obalů budou připraveny k zahájení akceptačního testování 30. září 2022, kdy bude připravena potřebná dokumentace a budou připravena testovací data a testovací scénáře.

Tyto agendy budou představeny odborné veřejnosti v září a říjnu 2022.

Dále bude probíhat vývoj agend zpětného odběru a evidenčních agend. Konkrétně se jedná o agendu Elektrických a elektronických zařízení, agendu Baterie a akumulátory, agendu Pneumatiky, agendu Seznamu dopravců odpadu a Seznam zprostředkovatelů a agendu Registru zařízení a spisů, které budou připraveny k zahájení akceptačního testování 31. října 2022 včetně aktualizované dokumentace, testovacích dat a scénářů.

Školení pro odpovědné zaměstnance bude realizováno, pokud to situace dovolí, prezenční formou, v opačném případě online formou, budou připraveny školicí materiály a prostředí pro ověření pracovních postupů. Školení je připravováno v několika termínech v členění podle typu daného orgánu veřejné správy a také podle lokace. Školení bude probíhat od poloviny října do konce listopadu.

Všechny tyto agendy budou v produkčním prostředí k dispozici od 1. ledna 2023.

V celostátním měřítku přinese modernizace především benefit centralizace dat a provozu systému. Datové výstupy budou tudíž jednotné, stejně jako správa a aktualizace softwaru. Další, pro municipality zajisté vítanou změnou je provoz systému na technologických prostředcích MŽP. Ministerstvo tak nově převezme veškeré finanční náklady a odpovědnost za legislativní soulad. Správa, aktualizace, legislativní update, provozní náklady i modernizace technických prostředků již nebudou nezbytnou povinností a opakující se rozpočtovou položkou ORP a krajů.

ISOH2 bude navíc plně integrován napříč všemi dílčími agendami odpadového hospodářství stejně jako napříč všemi orgány veřejné správy, které vykonávají činnosti spojené s odpadovou legislativou. ISOH2 bude tvořit komplexní funkční a datovou základnu.

ISOH2 bude také plně integrován na jiné klíčové informační systémy MŽP, mezi které patří např. Integrovaný systém plnění ohlašovací povinnosti (ISPOP) a Centrální registr životního prostředí (CRŽP). ISOH2 představuje společně s těmito systémy základ nové architektury informačních systémů resortu životního prostředí, přes které mimo jiné firmy a další subjekty hlásí institucím veřejné správy informace o vlivu jejich ekonomické činnosti na životní prostředí. Cílem je naplnit motto eGovernmentu „Obíhají data, nikoliv občan“.

MŽP i v roce 2023 podpoří 20 milionů projektů neziskových organizací zapojující veřejnost do péče o přírodu



Foto: ČSOP Salamandr

Aktuálně vyhlášené výzvy Programu na podporu projektů NNO mohou nestátní neziskové organizace získat celkem dvacetimilionovou podporu na neinvestiční projekty realizované v příštím roce. **Vloni MŽP takto podpořilo 63 projektů, díky kterým se mimo jiné obnovily luční biotopy nebo vzdělávala veřejnost, jak neplýtvat energiemi a potravinami.**

„MŽP dává zelenou projektům zapojujícím širokou veřejnost do přímé péče o přírodu jako např. o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, o botanicky a zoologicky cenné lokality s využitím práce dobrovolníků, managementová opatření v krajině a související komunikaci s veřejností. Dále chceme podpořit kvalitní projekty zaměřené na změnu klimatu a boj se suchem, aktivity vedoucí k minimalizaci produkce odpadů či předcházení jejich vzniku nebo na tvorbu ekovychovných programů umožňujících kontakt dětí s přírodou a větší zapojování mladých lidí do tvorby veřejných politik,“ představila oblasti podpory programu ministryně životního prostředí Anna Hubáčková.

Neziskové organizace mohou předkládat projekty do dvou souběžně otevřených výzev.

Výzva podprogramu A je určena na podporu projektů zaměřených na ochranu přírody a biologické rozmanitosti, vliv životního prostředí na lidské zdraví, změnu klimatu a na environmentální vzdělávání. Výzva podprogramu C podporuje dlouhodobé systémové projekty v oblasti životního prostředí a pro rok 2023 je tematicky zaměřena na implementaci Metodiky participace nestátních neziskových organizací

v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy.

Program na podporu projektů NNO je důležitým a tradičním nástrojem spolupráce MŽP s nestátními neziskovými organizacemi. „Vloni jsme díky Programu podpořili na 63 projektů. Nestátní neziskové organizace tak mohly obnovovat luční biotopy, chránily hnízda dravců a sov v zemědělské krajině, učít veřejnost i profesní skupiny, jak neplýtvat potravinami nebo vzdělávat pedagogické pracovníky ve způsobech efektivní výuky venku. Široký záběr podpořených projektů pravidelně publikujeme na webových stránkách MŽP v souhrnech dotačního programu,“ dodává Jan Kříž, náměstek pro řízení sekce fondů EU, finančních a dobrovolných nástrojů MŽP. O finanční příspěvek mohou žádat výhradně nestátní neziskové organizace působící v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje. Podmínkou u obou výzev je spolufinancování příjemcem dotace minimálně 30 % rozpočtu projektu. Detailní parametry podpory jsou zveřejněny ve výzvách. Příjem žádostí končí 30. září 2022.

Výzvy Programu najdete na webových stránkách MŽP v rubrice Program na podporu projektů NNO.



Foto: archiv SFŽP ČR

Kompost z bioodpadů je lokálním zdrojem organické hmoty pro půdu, který přispívá mimo jiné k lepšímu zadržování vody v půdě. Zároveň se jedná o zdroj, který není potřeba dovážet a tím zvyšovat závislost na jiných zemích. Důsledný oddělený sběr bioodpadů v obcích je předpokladem snižování skládkování odpadů. Posilování sběru bioodpadů bude MŽP podporovat i nadále z OPŽP. Bioodpad bude tématem i pro Národní plán obnovy tak, aby se uzavřela materiálová smyčka a posilovalo se cirkulární nakládání s bioodpady.

► Komposty z bioodpadů musí směřovat na půdu. Podpora třídění bioodpadů je prioritou i v novém OPŽP

Bioodpady jsou skvělý materiál, který nesmí končit v černých popelnicích a následně na skládkách. Lze z nich vyrobit kompost, ten vracet zpět do půdy a zlepšovat její kvalitu. Bioodpadů je v černých popelnicích stále velké množství. **Je potřeba soustředit se na zlepšování tříděného sběru v obcích a nepřicházet o cenný zdroj surovin. Zároveň jsou bioodpady zásadním odpadovým tokem, který může obcím pomoci s plněním třídicích cílů.**

Kroky MŽP k podpoře třídění bioodpadů

Hlavní zásadou pro nakládání s odpady je dodržování hierarchie odpadového hospodářství s cílem maximálně předcházet vzniku odpadů a v případě jejich vzniku zajistit jejich efektivní využití před odstraněním.

Legislativní změny v oblasti odpadového hospodářství Česka stanovily povinné cíle pro recyklaci komunálních odpadů do roku 2035 a ukončování skládkování do roku 2030. Zásadním krokem pro splnění těchto závazných cílů a pro urychlení přechodu na oběhové hospodářství je dosáhnout efektivního třídění komunálních odpadů v obcích, zejména důsledného třídění bioodpadů.

Nová odpadová legislativa, účinná od 1. ledna 2021, přinesla pro obce povinnost odděleně soustřeďovat recyklovatelné složky komunálního odpadu, a to až na požadovanou míru 60 % v roce 2025, 65 % v roce 2030 a až 70 % v roce 2035. Pro splnění těchto cílů je nezbytné navýšit množství vytríděných odpadů.

I když povinnost třdit biologicky rozložitelné odpady mají obce již od roku 2015, přičemž od roku 2020 je to celoročně, Ministerstvo životního prostředí vidí největší potenciál pro zlepšování právě v důslednějším třídění biologicky rozložitelných odpadů, které je potřeba dostat z černých popelnic do hnědých a následně ve formě kompostu nasměrovat zpět na půdu.

Z dat rozborů provedených ministerstvem tvoří nevytríděný bioodpad v mnoha případech až třetinu směsného komunálního odpadu, čímž dochází nejen k plýtvání cenné suroviny pro výrobu kompostu, ale rovněž ke zbytečnému navýšování produkce směsných komunálních odpadů a následně nepříznivým dopadům na životní prostředí spojeným s jejich ukládáním na skládky odpadů.

Bioodpady jsou jako prioritní odpadový proud rovněž zohledněny v aktualizovaném Plánu odpadového hospodářství České republiky i ve Strategickém rámci cirkulární ekonomiky České republiky 2040.

Pozitivní efekty třídění biologicky rozložitelných odpadů

Třídění odpadů má z hlediska nakládání s odpady jednoznačně pozitivní dopad na celkový rozvoj odpadového hospodářství, na lepší využívání vytríděných surovin a zlepšování životního prostředí.

Správně a efektivně nastavený obecní systém třídění biologicky rozložitelných odpadů tak přispívá nejen k celkovému snižování množství odpadů ukládaných na skládky, ale rovněž k naplňování závazně stanovených třídicích a recyklačních cílů pro Česko. Následná materiálová přeměna vytríděných biologicky rozložitelných odpadů na kompost a jeho konečné zapravení na zemědělskou půdu vede k uzavírání materiálových cyklů.

Významným způsobem tak může docházet k návratu a zvyšování podílu organické hmoty v půdě a naopak ke snižování negativních jevů, jako je eroze, nedostatečné zadržování vody půdou či nadměrná aplikace průmyslových hnojiv. V současnosti se rovněž dostává do popředí lokálnost těchto

Hlavním zdrojem financí v oblasti odpadového hospodářství je dlouhodobě OPŽP, z něhož byly investovány miliardy korun na podporu budování infrastruktury odděleného sběru, svozu a zpracování biologicky rozložitelných odpadů.

kompostů, při jejichž výrobě se využívají bioodpady kontinuálně vznikající v Česku, které jsou k dispozici bez nutnosti vytváření surovinové závislosti.

Obce musí nastavit systémy třídění bioodpadů tak, aby byly pro občany pohodlné a snadno dostupné. Obce, které přiblížily třídění bioodpadů občanům, mají vyšší výtěžnost těchto odpadů a nižší množství smíšeného komunálního odpadu.

Přestože má Česko i díky podpoře z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) vybudovanou rozsáhlou infrastrukturu odděleného sběru využitelných složek komunálních odpadů a třídění probíhá na vysoké úrovni z pohledu nejen množství, ale rovněž čistoty vytríděných surovin, stále zůstává značný prostor pro další rozvoj a zlepšení.

Pro nastavení systému třídění bioodpadů v obcích je důležitá intenzivní komunikace s občany. Obce musejí občany aktivně informovat o smyslu třídění bioodpadů, rozsahu, který je nutné dodržet, a místech, kam je možné bioodpady odkládat. Nástrojem při komunikaci s občany je rovněž ekologická výchova a osvěta, která by měla být prováděna pravidelně a různými metodami.

Dotační podpora: Operační program Životní prostředí a Národní plán obnovy

Hlavním zdrojem financí v oblasti odpadového hospodářství je dlouhodobě OPŽP, z něhož byly investovány miliardy korun na podporu budování infrastruktury odděleného sběru, svozu a zpracování biologicky rozložitelných odpadů. Je tedy zřejmé, že dotační podpora pro oblast bioodpadů je prioritou Ministerstva životního prostředí, dochází k modernizaci a intenzifikaci sítě zařízení a celkovému navyšování zpracovatelských kapacit.

Nové operační období OPŽP 2021–2027 bylo aktuálně zahájeno. V rámci specifického cíle 1.5 – Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje – je opětovně plánována významná finanční podpora pro oblast biologicky rozložitelných odpadů.

Již v průběhu září 2022 tak budou pro oprávněné žadatele z řad veřejných i sou-

kromých subjektů spuštěny první dotační výzvy na pořízení kompostérů pro předcházení vzniku biologicky rozložitelných odpadů, na budování infrastruktury sběru a svozu biologicky rozložitelných odpadů, včetně gastroodpadů z gastroprovozoven, nebo na výstavbu či modernizaci bioplynových stanic.

Plánovaná finanční podpora z OPŽP je koncipována tak, aby efektivně přispěla nejen k dalšímu rozvoji infrastruktury pro nakládání s bioodpady, ale zejména k plnění závazných cílů vyplývajících z odpadové legislativy.

Rozvoj cirkulární ekonomiky v oblasti nakládání s bioodpady je komplexní proces založený na podpoře jejich odděleného sběru, materiálové přeměny v kompostovacích zařízeních a následné aplikaci vyprodukovaného kompostu na zemědělskou půdu, u které MŽP dlouhodobě vidí prostor ke zlepšování, aby došlo k posunu fungování systému nakládání s bioodpady jako celku.

Ministerstvo životního prostředí tak v rámci Národního plánu obnovy, komponenty 2.7 – Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda – připravuje finanční podporu investic na řešení problematiky koncového zapravování kompostu (případně digestátu a fugátu) vyprodukovaného z biologicky rozložitelných odpadů v kompostovacích zařízeních nebo bioplynových stanicích do zemědělské půdy.

Chystaná podpora bude prioritně určena pro zemědělské subjekty a podniky činné v oblasti odpadového hospodářství na pořízení příslušné svozové techniky, rozmetadel a dalších specifických zařízení pro skladování a nakládání s kompostem, které tyto subjekty velmi často postrádají. Díky investiční podpoře se tak zvýší nejenom jejich schopnost, ale i motivace k zapravování kompostu na zemědělskou půdu. Vyhlášení příslušné dotační výzvy s celkovou alokací 1,6 mld. Kč se předpokládá již na podzim.

JAN MARŠÁK, GABRIELA BULKOVÁ,
VLASTISLAV KOTRČ,
VERONIKA JAROLÍMOVÁ

Ministerstvo životního prostředí, Odbor odpadů

ÚSPĚŠNÉ PROJEKTY

Úštěk: Sběrné nádoby a štěpkovač

Název projektu: Doplnění systému třídění BRKO
Žadatel: město Úštěk

Město Úštěk pořídilo sběrné nádoby na biologicky rozložitelný komunální odpad a štěpkovač. Došlo ke zlepšení třídění tohoto druhu odpadu.

Celkové způsobilé výdaje: 1 041 871 Kč
Příspěvek EU: 827 073 Kč

Blansko: Bioodpad u rodinných domů

Název projektu: Pořízení speciálních nádob na sběr bioodpadu pro město Blansko a jeho městské části – II. etapa
Žadatel: město Blansko

Projekt navázal na úspěšnou I. etapu. Cílem bylo pořídit nádoby na sběr bioodpadu a umístit je k rodinným domům. Přibýlo 950 sběrných nádob na biologicky rozložitelný odpad o objemu 240 l.

Celkové způsobilé výdaje: 1 862 069 Kč
Příspěvek EU: 1 582 759 Kč

Ústí nad Orlicí: Infrastruktura pro bioodpady



Název projektu: Systém nakládání s bioodpady v Ústí nad Orlicí
Žadatel: město Ústí nad Orlicí

Ve městě vytvořili základní infrastrukturu pro separaci bioodpadů, tak aby každý z občanů měl možnost pohodlně třídit komunální odpad. Pořízeny byly nádoby pro separaci bioodpadů v domácnostech, další nádoby byly umístěny v separačních hnízdech.

Celkové způsobilé výdaje: 3 419 944 Kč
Příspěvek EU: 2 906 952 Kč

Pět hlavních pozitivních efektů důsledného třídění bioodpadů

1. Snížení množství skládkovaných odpadů, snižování výdajů na skládkování
2. Omezení plýtvání cennými surovinami
3. Snížení množství smíšených komunálních odpadů
4. Podpora zlepšování kvality půd v Česku
5. Podpora využívání lokálních surovin z Česka



► PŘÍRODĚ V ŽELEZNÝCH HORÁCH SE DOSTALO DALŠÍ OCHRANY

V rámci ochrany přírody realizoval státní podnik Lesy ČR před deseti lety ve Slavické oboře v Železných horách soubor opatření pro podporu biotopu páchníka hnědého. Výsledky a pozitivní ohlasy tohoto projektu byly jednoznačnou motivací pro jeho další pokračování.

Železné hory jsou pomyslnou severozápadní výspou Českomoravské vrchoviny. Na severu pozvolně klesají do roviny Polabí a na jihu se prudce kloní do luhu řeky Doubravy. K nejnápadnějším znakům zdejší krajiny patří zlomový hřbet, hluboká údolí, říční nivy, mozaika lesních celků, luk, polí a rybníků. To vše ve spojení se sídly dotváří zdejší typický krajinný ráz. Spolu s dlouhou historií, která tu zanechala stopy od dob Keltů až po současnou architekturu, se snoubí v jedinečném a neopakovatelném přírodním a krajinném prostoru.

Oblast Železných hor o rozloze 284 km² má nejsložitější geologickou skladbu v rámci střední Evropy – v podstatě všechny geologické jednotky z celého českého masivu mají v Železných horách své regionální zastoupení.

Pestré podloží a různost povrchů spolu s mnoha dalšími vlivy tu podpořily vznik rozdílných společenstev rostlin. Zdejší lesy tvoří bučiny, bukojedliny, olšiny a jasaniny, na skalních výchozech rostou bory, zatím-

co v nejnižších částech se nacházejí dubiny a dubohabřiny, přičemž tyto původní lesní typy jsou dnes na mnohých místech nahrazeny kulturními smrčínami.

Živočichové tu obývají všechny typy těchto prostředí. Velmi cenná společenstva hmyzu se nalézají v národní přírodní rezervaci Lichnice a na mokřadech. Mnohé z těchto druhů jsou ale velice nenápadné. Obratlovci jsou mnohem nápadnější. Zdejší vody obývá, a to místy i v hojném počtu, vranka obecná, vzácný mník jednovousý a mihule potoční.

Odlišnost vegetace vyšších poloh s převážně kyselým podložím oproti místům s nižší nadmořskou výškou a zásaditějším podložím se promítá i do nelesních rostlinných společenstev. K nejcennějším a druhově nejpestřejším společenstvům tu patří především pcháčové a rašelinné louky – nejvzácnějšími druhy těchto luk jsou divoký gladiol mečík střežovitý, masožravá rosnatka okrouhlostá, kosatec sibiřský či tolije bahenní. Stále ještě tu žijí i svědkové poslední doby ledové suchopýrek alpský a vrba borůvkovitá. V přírodní památce Buchtovka u Trhové Kamenice se podařilo prokázat výskyt jednadvaceti druhů vyšších rostlin na ploše 1 dm², což je druhová pestrost výjimečná i v celosvětovém srovnání.

Botanicky nejcennějšími místy v nižších nadmořských výškách jsou staré sady na opukových stráních se široolistými su-

Ochrana přírody v CHKO Železné hory se zaměřuje na podporu šetrného využití území včetně výstavby, která zohledňuje tradiční venkovskou architekturu s jejími tvary a proporcemi.



PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
7 502 227 Kč

Příspěvek EU
6 376 893 Kč



Foto: AOPK ČR, Zuzana Růžicková

chými travníky, ve kterých rozkvétají hořečky brvité nebo ocúny jesenní. Dalšími cennými stanovišti nižších poloh jsou mezofilní ovčíkové louky, místy i vlhké pcháčové a bezkolencové louky. Klenotem je v tomto ohledu přírodní rezervace Zlatá louka s bohatou populací orchideje kruštíku bahenního na mechovém slatiništi.

Stejně jako kdekoli jinde je i v Železných horách výskyt vzácných a ohrožených živočichů závislý především na stavu jejich biotopů. V Chrudimce, v Doubravě a v některých potocích je dosud místně hojný rak říční. Z měkkýšů se tu vyskytuje praménka rakouská, vázaná na drobná prameniště s čistou chladnou vodou. Pod odlupující se kůrou javorů klenů se

ve zdejších lesích ukrývá vzácný pavouk západník korový. Zachovalost místního prostředí dokládá vysoká druhová pestrost vážek. Nejvíce druhů denních motýlů lze v CHKO zastihnout na rašelinných vlhkých loukách. Kdysi všude hojný motýl hnědásek rozrazilový zde našel jedno ze svých posledních útočišť. Zajímavostí je výskyt modráška rozchodníkového na skalnatých stepích v národní přírodní rezervaci Lichnice a v přírodní rezervaci Oheb.

Ikonou CHKO Železné hory je výr velký. Osidluje lokality se skalními výchozy na strmých svazích. Ve starších rozsáhlejších lesích hnízdí několik párů čápa černého, vzácný lejsek malý se ozývá v bukových

CHKO ŽELEZNÉ HORY

Zřízení CHKO Železné hory bylo připravováno již od roku 1979, ale teprve v roce 1991 byla vyhlášena téměř polovina Železných hor za chráněnou krajinnou oblast, přičemž malá část Železných hor již dříve patřila a dosud patří do CHKO Žďárské vrchy, oproti tomu část CHKO Železné hory zaujímá území za hranicemi vlastních Železných hor.

Rozloha CHKO Železné hory je 284 km², z toho 194 km² je v kraji Pardubickém a 90 km² v kraji Vysočina. Oblast je rozdělena do čtyř zón s ohledem na přírodní hodnoty oblasti, nejcennější, první zóna má rozlohu 22 km². Celé území se vyznačuje rozptýlenou sídelní kulturou se zbytky lidové architektury a bohatstvím zeleně. Lesy a trvalé travní porosty tvoří asi 61 % plochy CHKO. Geologický podklad oblasti patří k nejpestřejším v Česku. Na území CHKO Železné hory se nachází 1 národní přírodní rezervace, 13 přírodních rezervací, 11 přírodních památek, 14 památných stromů, více než 1 200 druhů rostlin, 230 druhů obratlovců, stovky bezobratlých a 52 geobotanických společenstev. V oblasti je několik naučných stezek s informačními panely. Dále je v Železných horách mimo oblast CHKO vyhlášeno dalších 5 přírodních památek, 1 přírodní rezervace a mnoho památných stromů.

Říká se, že krajina Železných hor je na první pohled všední, krásná na pohled druhý, zajímavá na pohled třetí a hodna obdivu na pohled čtvrtý.



Foto: ©benedamiroslav/Fotky&Foto

► lesích národní přírodní památky Kaňkovy hory a na vodních tocích tu hnízdí skorec vodní. Ze savců jsou tu hojně zastoupeni letouni a vodní toky a rybníky se staly domovem vydry říční.

Posláním CHKO Železné hory je uchování krásy a rozmanitosti přírody a krajiny Železných hor. Lesy ČR toto poslání naplňují prostřednictvím různých projektů, z nichž některé byly financovány z OPŽP.

Jeden projekt inspiroval další

Jedním z nich byl projekt nazvaný Soubor opatření pro podporu biotopu páchníka hnědého ve Slavické oboře, realizovaný v roce 2012. „Tento projekt řešil jádrovou část obory Slavice ve správě Lesů ČR,“ přibližuje Eva Jouklová, tisková mluvčí státního podniku Lesy ČR. Souběžně se tehdy vlastně realizovaly projekty dva: revitalizace rybníka Boušovka a obnova v oboře se vyskytujícími alejemi dubů. Rybník Boušovka, který je součástí stejnojmenné přírodní památky a evropsky významné lokality, patří v rámci CHKO Železné hory k přírodně nejhodnotnějším místům. V letech, která projektu předcházela, tu však vlivem stále rychlejší postupujícího zarůstání a zateměňování podstupujícího docházelo k ubývání ohrožených druhů, zejména obojživelníků a hmyzu. V neuspokojivém technickém stavu bylo už několik let i vypouštěcí zařízení a hráz. „Šlo o radikální zásah do tehdejší podoby místa, kdy se sice na jedné straně změnil dosavadní romantický ráz zarostlého lesního rybníčku, na straně druhé se však díky realizovanému projektu vytvořily předpoklady pro jeho opětovné osídlení mnoha vzácnými druhy, například vážkou jasnoskrvnou, která je předmětem ochrany evropsky významné lokality Boušovka,“ vysvětloval Vlastimil Peřina, tehdejší vedoucí správy CHKO Železné hory. Revitalizace Boušovky vycházela ze schváleného plánu péče o přírodní památku.

V průběhu rekonstrukce došlo k renovaci hráze a odstranění sedimentů ze dna. Ně-

kteří stromy na hrázi zůstaly zachovány a byly doplněny novou výsadbou. Nové vypouštěcí zařízení je stejně jako původní dřevěné, část pobřežního pásma rákosin a rašelinišť zůstala bez zásahu. Po odbahnění byly zpět vráceny i oddenky stulíků a leknínů a odstraněny byly i nánosy sedimentu v zátopě.

Také dubové aleje ve Slavické oboře prošly potřebnou obnovou. Podél cest byly vysazeny mladé duby a proběhlo odborné ošetření starých dubových alejí. A právě staré dubové stromy jsou místem výskytu vzácného brouka páchníka hnědého. Duby se také významnou měrou podílejí na vytváření osobitého genia loci celé Slavické obory. „K vytvoření ideálních podmínek pro další zdárný vývoj korun starých majestátních dubů ve Slavické oboře bylo nutné odštěpit některé okolní stromy, neboť dub letní jako světlomilná dřevina je schopen tvořit svůj charakteristický vzhled pouze v podmínkách rozvolněných lesních porostů,“ vysvětloval tehdejší ředitel Krajského ředitelství Lesů ČR Choceň Roman Vohradský.

V rámci tohoto projektu bylo v nejexponovanějších lokalitách ošetřeno 353 stromů a vysazeno 530 stromů nových.

Oba tyto projekty byly vyústěním dobré spolupráce mezi Správou CHKO Železné hory a Lesy ČR. Jejich realizace přinesla uchování významných přírodních hodnot daného regionu i pro další generace.

A nejen to. „Výsledky a pozitivní ohlasy z tohoto projektu byly jednoznačnou motivací pro jeho pokračování, respektive pro jeho druhou fázi,“ říká Eva Jouklová o projektu na ochranu vzácného páchníka hnědého.

Popud pro realizaci projektu nazvaného Soubor opatření na podporu zvláště chráněných druhů na pozemcích LČR v rámci CHKO Železné hory vzešel z Lesní správy Nasavrky.

„Při přípravě jsme vycházeli zejména z původních krajinných struktur historických alejových výsadeb v oboře Slavice v návaznosti na areál zámeckého parku Slatiňany a dále pak z požadavků orgánů ochrany přírody a krajiny,“ říká Eva Jouklová. Prvním krokem bylo zpracování projektové dokumentace, která vycházela z historických informací o Slavické oboře a jejím okolí, z reálného stavu alejí a zároveň z požadavků orgánů ochrany přírody a krajiny na management chráněných druhů živočichů. Následoval výběr realizační firmy a vlastní realizace projektu.

„Pro podporu cílových druhů byly k arboristickému ošetření vytipovány vhodné staré dutinové stromy. V původních alejích byly dále dosazeny stromy, zároveň vznikly i nové aleje, které propojily izolované lokality současných populací zvláště chráněných živočichů,“ popisuje Eva Jouklová. Vysazoval se zejména dub letní a zimní, v místech pro dub nevhodných výjimečně lípa, buk a ojediněle třešeň ptačí. Současně byly

Celkově bylo v rámci projektu arboristicky ošetřeno 1 619 vzrostlých stromů a vysazeno 1 010 alejových a 53 ovocných stromů. Projekt dále zahrnuje i následnou péči o stromy – zálivku, ošetření proti padlí a podobné, obnovu luk pokosením a biotechnická opatření v podobě vybudovaných plazníků a kamenné zídky.



Foto: AOPK ČR, Zuzana Růžicková

ve třech lokalitách obnoveny louky a ovocné sady krajovými odrůdami. „Připomenout musím i drobná biotechnická opatření k obohacení biodiverzity: vybudovaly se dva druhy plazníků, líhniště a zimoviště, a kamenná zídka pro podporu teplomilných druhů živočichů,“ zmiňuje Eva Jouklová.

Projekt se povedl

Z pohledu ochrany přírody spočívá hlavní přínos projektu v zajištění podmínek pro dlouhodobou udržitelnost a propojení současných populací zvláště chráněných živočichů v CHKO Železné hory. „Jedná se zejména o druhy vázané na dutiny a polodutiny starších stromů,“ přibližuje Eva Jouklová. „Zmínit musím i krajinářský přínos, neboť staré dubové aleje a mohutné solitérní stromy jsou zde fenoménem. Jejich ošetřením byla mimo jiné zachována estetická hodnota alejí a zároveň zajištěna bezpečnost veřejnosti,“ říká.

Ani tento projekt se ale nevyhnul provozním problémům. „I přes pravidelné závlivy uhynuly v extrémně suchých letech 2018 a 2019 některé stromy a musely být nahrazeny novými,“ připomíná Eva Jouklová. „Jako vždycky, když pracujete v přírodě, dochází k nepředvídatelným změnám. Například ve starých alejích, které byly v rámci projektu arboristicky ošetřovány, docházelo při mimořádných živelních událostech ke zlomům či vývrátům. Běžně bychom je zpracovali, ale tady zůstaly na místě jako biotop zvláště chráněných živočichů. Zasahovali jsme pouze v případě bezpečnosti,“ dodává k realizaci zajímavého projektu.

Nejcennější části Železných hor jsou chráněny ve 27 maloplošných zvláště chráněných územích.

Bezproblémová spolupráce

Veškeré činnosti související s projektem byly prováděny v úzké spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR a Správou chráněné krajinné oblasti Železné hory.

Pro získání dotace pak bylo nutné doložit zejména kompletní projektovou dokumentaci, stanoviska všech dotčených orgánů a veškeré podklady vztahující se k veřejné zakázce na výběr projektanta a dodavatele prací. „Zároveň bylo potřeba doložit veškeré podklady prokazující způsobilost našeho podniku jakožto příjemce dotace,“ vypočítává Eva Jouklová. Žádné zásadní problémy podle jejích slov při zpracování vlastní žádosti ani při jejím podání nevznikly. „O dotaci jsme požádali v květnu roku 2017, rozhodnutí o poskytnutí dotace bylo vydáno v srpnu téhož roku,“ vypočítává. „Spolupráce se SFŽP ČR byla dobrá, jakékoli problémy, na které jsme během administrace žádosti narazili, se podařilo vyřešit. Oceňujeme i spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, která má v rámci projektu pozici garanta výsledné kvality projektu,“ zmiňuje Eva Jouklová. ●

LESY ČR REALIZOVALY V RÁMCI OPŽP UŽ DESÍTKY ÚSPĚŠNÝCH PROJEKTŮ

V současné době se konkrétně na území spravovaném Lesní správou Nasavrky realizují dva projekty zaměřené na sanaci svahových nestabilit: Sanace skalního říční – Lovětinská rokle a Sanace skalního říční – Hedvíkovská rokle. V minulém programovém období 2007–2013 to byly projekty Zajištění péče o předměty ochrany EVL a PP Boušovka – opatření k podpoře druhů a Soubor opatření pro podporu biotopu páchníka hnědého ve Slavické oboře.

„V realizaci projektů v rámci OPŽP pokračujeme,“ říká Eva Jouklová. „V současné době prověřujeme naše možnosti v novém programovém období 2021–2027.“ Námětů je podle ní řada, za zmínku stojí plánovaný projekt, který povede k ochraně a šetrnému zpřístupnění skalního hradu Drábské světničky.



Spolufinancováno
Evropskou unií

HARMONOGRAM VÝZEV V OPERAČNÍM PROGRAMU ŽIVOTNÍ

IDENTIFIKACE OBLASTI PODPORY					
Číslo a název specifického cíle			Číslo výzvy		Číslo a název opatření
	1.1	Podpora energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů	008	1.1.2	Snížení energetické náročnosti / zvýšení účinnosti technologických procesů
			009	1.1.2	Snížení energetické náročnosti / zvýšení účinnosti technologických procesů
			010	1.1.5	Výstavba nových veřejných budov, které budou splňovat parametry pro pasivní nebo plusové budovy
	1.2	Podpora energie z obnovitelných zdrojů v souladu se směrnicí (EU) 2018/2001, včetně kritérií udržitelnosti stanovených v uvedené směrnici	011	1.2.1 1.2.2	Opatření 1.2.1 a 1.2.2
			001	1.2.3	Výměna nevyhovujících spalovacích zdrojů na tuhá paliva a pořizování domovních předávacích stanic
	1.3	Podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám	005	1.3.1 1.3.2	Projektové schéma
			019	1.3.3, 1.3.4	Opatření 1.3.3 a 1.3.4
			022	1.3.5	Podpora preventivních opatření proti povodním a suchu, zejména budování, rozšíření, zkvalitnění a obnova monitorovacích, předpovědních, hlásných, výstražných a varovných systémů; zpracování digitálních povodňových plánů, zpracování analýzy odtokových poměrů
			006	1.3.7	Monitoring a rebilance dlouhodobě využitelných zdrojů podzemních vod pro obce v krystaliniku Českého masivu
			023	1.3.8	Obnova stability svahů, stabilizace a sanace extrémních svahových nestabilit vzniklých v důsledku přírodních jevů
			018	1.3.9	Investice do modernizace vzdělávacích environmentálních center zaměřených na změnu klimatu
			020	1.3.10	Prevence a řízení antropogenních rizik
	1.4	Podpora přístupu k vodě a udržitelného hospodaření s vodou	025	1.4.1 a 1.4.4	Projektové schéma
			002	1.4.1	Výstavba čistíren odpadních vod; dobudování a výstavba kanalizací
			003	1.4.4	Výstavba a modernizace vodovodních přivaděčů a vodovodních řadů; výstavba úpraven vody; výstavba, intenzifikace nebo revitalizace stávajících vodních zdrojů
			021	1.4.1, 1.4.2, 1.4.3	Opatření 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3
			026	1.4.4., 1.4.5	Opatření 1.4.4, 1.4.5
	1.5	Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje	004	1.5.1, 1.5.2, 1.5.4, 1.5.5, 1.5.7, 1.5.8	Opatření 1.5.1, 1.5.2, 1.5.4, 1.5.5, 1.5.7, 1.5.8
			024	1.5.1, 1.5.2, 1.5.4, 1.5.5	Opatření 1.5.1, 1.5.2, 1.5.4, 1.5.5
			014	1.5.6, 1.5.9, 1.5.11	Opatření 1.5.6, 1.5.9, 1.5.11
	1.6	Posilování ochrany a zachování přírody, biologické rozmanitosti a zelené infrastruktury, a to i v městských oblastech, a snižování všech forem znečištění	007	1.6.1	Projektové schéma
			012	1.6.4	Náhrada nebo rekonstrukce stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší včetně realizace dodatečných technologií a změny technologických postupů
			013	1.6.5	Pořízení a modernizace systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší a souvisejících meteorologických aspektů a pořízení a modernizace systémů pro archivaci a zpracování údajů o znečišťování ovzduší
			015	1.6.8	Odstranění rizik kontaminace ohrožující lidské zdraví, vodní zdroje nebo ekosystémy a rekultivace starých skládek
			016	1.6.8	Odstranění rizik kontaminace ohrožující lidské zdraví, vodní zdroje nebo ekosystémy a rekultivace starých skládek

PROSTŘEDÍ 2021–2027 NA ROK 2022 (k 5. září 2022)

ZACÍLENÍ VÝZVY	ZÁKLADNÍ PLÁNOVANÉ ÚDAJE O VÝZVĚ		
Upřesnění zacílení výzvy	Druh výzvy	Plánované datum vyhlášení výzvy	Předpokládané datum ukončení příjmu žádostí
Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře (zvláště gastro a průmyslový provoz ve zdravotnictví, školství a sociálních službách)	průběžná	24. 8. 2022	31. 5. 2023
Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře (zvláště gastro a průmyslový provoz ve zdravotnictví, školství a sociálních službách)	průběžná	24. 8. 2022	31. 5. 2023
	průběžná	24. 8. 2022	31. 5. 2023
Podpora není určena pro obce s počtem obyvatel menším nebo rovno 3 000 (k 1. 1. 2022 dle údajů ČSÚ), které realizují fotovoltaické systémy instalované na střešní konstrukci nebo na obvodové zdi budovy, spojené se zemí pevným základem a evidované v katastru nemovitostí, včetně přístřešků (např. pro automobily, stavební techniku, skladování materiálu atp.). Obce s počtem obyvatel menším než 3 000 budou podpořeny v rámci Modernizačního fondu.	průběžná	24. 8. 2022	31. 5. 2023
Výměna kotlů pro nízkopříjemné domácnosti	průběžná	25. 2. 2022	30. 6. 2022
Realizace tzv. projektového schématu OPŽP zjednodušenými metodami vykazování u projektů s celkovými výdaji do 200 000 eur v rámci opatření 1.3.1 a 1.3.2	průběžná	31. 8. 2022	10. 1. 2023
Realizace přírodních blízkých protipovodňových opatření a opatření zaměřených na nakládání se srážkovými vodami	průběžná	14. 9. 2022	31. 10. 2023
Budování a modernizace komplexního systému předpovědní služby zahrnující budování a modernizaci měřících sítí, infrastruktury a nástrojů systémů včasné výstrahy na celostátní úrovni; zpracování podkladů pro stanovení záplavových území (ZÚ)	průběžná	16. 11. 2022	28. 4. 2023
Vrtné hydrogeologické průzkumy, analýzy; bilance zásob podzemní vody	průběžná	31. 8. 2022	30. 9. 2022
Stabilizování a sanace svahových nestabilit a skalních řícení atd.	průběžná	16. 11. 2022	31. 5. 2023
Komplexní projekty modernizace vzdělávacích environmentálních center, v této výzvě nebudou podporovány projekty zaměřené pouze na pomůcky nebo vybavení.	kolová	07. 9. 2022	31. 1. 2023
	průběžná	09. 11. 2022	15. 11. 2023
Projektové schéma na administraci projektů opatření 1.4.1 v oblasti ochrany vod (podpora domovních ČOV u jednotlivých nemovitostí pro bydlení) a 1.4.4 (výstavba a intenzifikace vodních zdrojů včetně souvisejících objektů)	průběžná	27. 9. 2022	10. 1. 2023
Výstavba centrální ČOV (popř. decentralizované ČOV) a výstavba / dostavba kanalizace za účelem napojení nových obyvatel na kanalizaci, opatření je možné mezi sebou kombinovat	průběžná	15. 8. 2022	28. 2. 2023
Výstavby / dostavby vodovodu v lokalitách, kde neexistuje zásobování pitnou vodou z veřejného vodovodu, opatření je možné mezi sebou kombinovat	průběžná	15. 8. 2022	28. 2. 2023
Výstavba centrální ČOV (popř. decentralizované ČOV), intenzifikace ČOV a výstavba / dostavba kanalizace; retenční nádrže a odlehčení na jednotné kanalizaci, opatření je možné mezi sebou kombinovat	kolová	15. 8. 2022	20. 10. 2022
Výstavba/dostavba vodovodů, zdroje vody, výstavba a intenzifikace úpraven pitné vody	kolová	15. 8. 2022	20. 10. 2022
Kompostéry; RE-USE centra; vratné nádoby a obaly, sběrné dvory, door-to-door systémy, PAYT, čistírenské kaly, materiálové využití odpadů, opatření je možné mezi sebou kombinovat	průběžná	17. 8. 2022	31. 12. 2023
Kompostéry; RE-USE centra; vratné nádoby a obaly, sběrné dvory, door-to-door systémy, PAYT, opatření je možné mezi sebou kombinovat	průběžná	07. 12. 2022	31. 12. 2023
Třídění a dotřídňování odpadů; energetické využívání odpadů; nakládání s nebezpečnými odpady	kolová	17. 8. 2022	30. 12. 2022
Realizace tzv. projektového schématu OPŽP zjednodušenými metodami vykazování u projektů s celkovými výdaji do 200 000 eur v rámci opatření 1.6.1	průběžná	31. 8. 2022	10. 1. 2023
	průběžná	17. 8. 2022	31. 7. 2023
	průběžná	17. 8. 2022	31. 7. 2023
Odstranění rizik kontaminace ohrožující lidské zdraví, vodní zdroje nebo ekosystémy	kolová	07. 9. 2022	18. 1. 2023
Rekultivace starých skládek	průběžná	07. 9. 2022	18. 11. 2023

AKTUÁLNÍ VÝZVY

NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Obnova infrastruktury po požáru Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2022 Alokace: 100 000 000 Kč	Tato mimořádná výzva je určena pro zlepšení životního prostředí na území zasaženém požárem ve dnech 24. 7. – 12. 8. 2022. Bude podpořena obnova poškozených nebo zničených prvků a související infrastruktura. Dotace bude žadatelům vyplácena zálohově. Žádat mohou obce, jejichž katastrální území zasahuje do území NP České Švýcarsko, Správa NP České Švýcarsko, Ústecký kraj (obnova krajské komunikace).
Ekologické výukové programy Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2022, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 33 000 000 Kč	Výzva č. 7/2022 umožňuje získat peníze na denní i pobytové ekologické výukové programy pro děti a mládež a také na programy pro učitele všech stupňů škol, budoucí učitele (tzn. zejména studenty pedagogických oborů) a lektory vzdělávacích organizací. Oprávněnými žadateli mohou být všechny právnické osoby, které splní předepsané podmínky programu a výzvy s výjimkou obchodních korporací, politických stran a hnutí a organizačních složek státu.
Výuka o změně klimatu Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2022 Alokace: 46 500 000 Kč	Výzva č. 6/2022 se zaměřuje na ekologické výukové programy o změně klimatu. Předmětem podpory je zajištění realizace denních i pobytových ekologických výukových programů pro děti a mládež se zaměřením na oblast změny klimatu, pro účely této výzvy se jedná o žáky druhého stupně základních škol, středních škol, vyšších odborných škol, studenty vysokých škol a členy zájmových uskupení, např. Junák, v této věkové kategorii. Podpořeny budou i programy pro učitele či budoucí učitele, rovněž se zaměřením na oblast změny klimatu. Výzva je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy.
Přírodní zahrady Zahájení příjmu žádostí: 3. 10. 2022 Ukončení příjmu žádostí: 30. 11. 2022, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč	Výzva č. 5/2022 se zaměřuje na podporu environmentálního vzdělávání, konkrétně na budování a úpravy zahrad v přírodním stylu pro předškolní děti, dále na pořízení zázemí pro subjekty inspirované konceptem lesní mateřské a základní školy. Nezapomíná na starší studenty: peníze je možné získat i na vybudování a úpravy venkovních areálů a pozemků základních, středních škol a vyšších odborných škol pro podporu výuky ve venkovním prostředí. Minimální výše podpory je 100 tisíc korun, maximální 500 tisíc korun.
Elektromobilita Ukončení příjmu žádostí: 15. 12. 2023 Alokace: 600 000 000 Kč	Výzva č. 3/2022 podporuje nákup nových vozidel do nabytí vlastnictví žadatele, v případě příspěvkových organizací do nabytí správy nebo příslušnosti hospodaření, či pronájem vozidla formou finančního leasingu. Podporovány jsou elektromobily a automobily s vodíkovým pohonem. Dále je podpora určena na pořízení tzv. chytrých neveřejných dobíjecích stanic pro elektricky poháněná vozidla (podporováno pouze s nákupem vozidla). Výzva je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy.
Ochrana ozonové vrstvy Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2022, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 20 000 000 Kč	Výzva č. 2/2022 podporuje projekty, které pomáhají chránit ozonovou vrstvu Země. Cílem je snížení emisí a vypouštění látek poškozujících ozonovou vrstvu Země a fluorovaných skleníkových plynů do ovzduší. Výzva podporuje sběr a recyklaci skleníkových plynů. Přispěje také na jejich likvidaci i na vybavení školicích center pracovníků s alternativními látkami. Oproti dřívějším výzvám se již netýká jen regulovaných látek, jako jsou freony či halony, ale zaměřuje se i na fluorované skleníkové plyny, které významně přispívají ke globálnímu oteplování.
Zelená stuha Ukončení příjmu žádostí: 1. 4. 2025 Alokace: 21 000 000 Kč	Výzva č. 1/2022 je určena pro obce oceněné titulem „Zelená stuha“ a „Zelená stuha ČR“. Ty mohou požádat o dotaci na zeleň, obnovu a budování cest, rekonstrukce drobných stavebních objektů a další projekty jako například revitalizace vodních toků a ploch či environmentální vzdělávání. Maximální výše podpory na jeden projekt je až 100 % z celkových způsobilých výdajů.
Emise ze stacionárních zdrojů Ukončení příjmu žádostí: 15. 1. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 30 000 000 Kč	Výzva č. 14/2021 přispěje ke snížení emisí těžkých kovů a pachových látek ze stacionárních zdrojů průmyslových a dalších provozů. Cílem podpory je omezit negativní dopady na kvalitu ovzduší a lidské zdraví a míru obtěžování obyvatelstva zápachem. Za peníze z dotace je možné pořídit technologie vedoucí ke snížení emisí vybraných těžkých kovů – olova, arsenu, kadmia, niklu a rtuti – a technologie vedoucí ke snížení emisí pachových látek.

Energetické úspory veřejných budov Ukončení příjmu žádostí: 30. 9. 2022 Alokace: 3 285 000 000 Kč	Výzva č. 12/2021 rozděluje prostředky, které jsou určeny vlastníkům veřejných budov na provedení energeticky úsporné renovace pomocí kombinace zateplení obálky budovy včetně výměny oken, řízeného větrání se zpětným získáváním tepla, vnějších pohyblivých stínících prvků a účinných technologií snižujících spotřebu energie či zajišťujících efektivní výrobu elektřiny a tepla, přednostně s využitím obnovitelných zdrojů energie. Výzva je primárně určena pro projekty 146. výzvy Operačního programu Životní prostředí nepodpořené z důvodu nedostatečné alokace prostředků, nicméně je možné podat i zcela nový projekt. Výzva je vyhlášena v rámci Národního plánu obnovy.
Zdroje vody Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 450 milionů korun	Výzva č. 9/2021 pokračuje v podpoře realizace nových nebo regenerace/intenzifikace stávajících zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Dotaci je možné získat i na realizaci nových nebo zkapacitnění stávajících přivaděčů pitné vody, včetně instalace nezbytné technologie a napojení na stávající vodovod, či na vytvoření nového veřejně přístupného odběrného místa pitné vody tam, kde není vodovod realizován. Žadatelé mohou být obce, dobrovolné svazky obcí, obchodní společnosti či zájmová sdružení právnických osob ovládaná z více než 50 % obcemi a městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty.
Výkup pozemků ve zvláště chráněných územích Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 95 500 000 korun	Výzva č. 8/2021 navazuje na předchozí podobné výzvy a umožňuje zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a podporu biodiverzity v nich. Státní vlastnictví pozemků umožní správám národních parků a Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR realizaci vhodného managementu dle schválených plánů péče nebo zásad péče. Oprávněnými žadatelé jsou správy národních parků a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.
Domovní čistírny odpadních vod Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 300 000 000 korun	Výzva č. 7/2021 je zaměřena na podporu realizace soustav individuálních čistíren odpadních vod v podobě DČOV do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel pro budovy využívané k trvalému rodinnému bydlení (zejména rodinné a bytové domy) a pro budovy ve vlastnictví dané obce v oblastech, kde není z technického či ekonomického hlediska možné připojit nemovitosti ke stokové síti zakončené ČOV.
Výsadba stromů – grantové schéma Ukončení příjmu žádostí: 30. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 150 000 000 Kč	Výzva č. 5/2021 je zaměřena na podporu výsadby stromů prostřednictvím grantů erudovaným nestátním neziskovým organizacím a místním akčním skupinám. Cílem je podpořit co největší počet výsadeb stromů v terénu paralelně s realizací projektů podpořených v rámci výzvy č. 4/2021, urychlení administrace a znásobení zdrojů financování prostřednictvím zapojení soukromých prostředků. Žádat mohou nestátní neziskové organizace s prokazatelnou zkušeností s poskytováním podpory na výsadbu stromů a místní akční skupiny (MAS).
Výsadba stromů – individuální projekty Ukončení příjmu žádostí: 30. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 270 000 000 Kč	Výzva č. 4/2021 cílí na zlepšení životního prostředí v obcích a jejich okolí prostřednictvím podpory individuálních projektů a zapojení veřejnosti. Jejím cílem je přispět ke zlepšení kvality veřejného prostoru a ovzduší, k vyrovnaní teplotních extrémů a zadržování vody. Předmětem podpory je výsadba stanovištně vhodných druhů listnatých stromů na veřejně přístupných místech, případně v uzavřených vnitroblocích bytových domů využívaných ke komunitnímu setkávání. Žádat mohou subjekty s prokazatelným vztahem k místu realizace projektu s výjimkou politických stran a hnutí.
Územní studie krajiny Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 35 000 000 Kč	Výzva č. 14/2016 nabízí obcím kofinancování ve výši 10 procent na projekty územních studií krajiny podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou získání dotace je vydané rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory v IROPu, konkrétně v prioritní ose 3 operačního programu, určené na územní studie krajiny. O dotaci mohou žádat obce s rozšířenou působností.

AKTUÁLNÍ VÝZVY

OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Čistírny odpadních vod a kanalizace Ukončení příjmu žádostí: 28. 2. 2023 Alokace: 4 000 000 000 Kč	2. výzva se zaměřuje na podporu projektů výstavby centrálních čistíren odpadních vod (popř. decentralizovaných ČOV) a projektů výstavby nebo dostavby kanalizace za účelem napojení nových obyvatel na kanalizaci. Mezi oprávněné příjemce patří obce, jejich dobrovolné svazky, městské části hl. města Prahy, obchodní společnosti vlastněné z více než 50 % veřejným subjektem a zájmová sdružení právnických osob vlastněná z více než 50 % veřejným subjektem.
Vodovodní přivaděče, vodovodní řady Ukončení příjmu žádostí: 28. 2. 2023 Alokace: 900 000 000 Kč	3. výzva je určena pro projekty výstavby nebo dostavby vodovodu v lokalitách, kde neexistuje zásobování pitnou vodou z veřejného vodovodu. Podporovanou aktivitou je výstavba vodovodních přivaděčů a vodovodních řadů včetně souvisejících objektů na síti. Mezi oprávněné příjemce se řadí obce, jejich dobrovolné svazky, městské části hl. města Prahy, obchodní společnosti vlastněné z více než 50 % veřejným subjektem a zájmová sdružení právnických osob vlastněná z více než 50 % veřejným subjektem.
Udržitelné nakládání s odpady Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023 Alokace: 500 000 000 Kč	4. výzva cílí na velké množství konkrétních aktivit v oblasti udržitelného hospodářství včetně prevence vzniku odpadů. Patří sem například kompostéry, re-use centra, výstavba a modernizace sběrných dvorů, zařízení pro zpracování čistírenských odpadních kalů a také předcházení odpadům z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů. Jednotlivá opatření je možné mezi sebou kombinovat.
Zdroje podzemních vod Ukončení příjmu žádostí: 30. 9. 2022 Alokace: 64 800 000 Kč	6. výzva se týká průzkumných geofyzikálních a vrtných prací s vyhodnocením všech geologických a hydrogeologických parametrů zájmových území. Stejně tak cílí na oblast tvorby metodik pro zpracování bilance či rebilance aktuálních a budoucích zásob podzemní vody v hydrogeologických rajonech krystalinika. Oprávněnými příjemci jsou rezortní organizace MŽP.
Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře Ukončení příjmu žádostí: 31. 5. 2023 Alokace: 500 000 000 Kč	8. výzva se zaměřuje na zvýšení energetické účinnosti v gastro provozech a prádelnách v sektorech zdravotnictví, ve školství a v sociálních službách. Určena je pro Středočeský kraj, Plzeňský kraj, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina. Je určena pro široké spektrum žadatelů od obcí přes veřejnoprávní instituce po školy.
Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře Ukončení příjmu žádostí: 31. 5. 2023 Alokace: 500 000 000 Kč	9. výzva se zaměřuje na zvýšení energetické účinnosti v gastro provozech a prádelnách v sektorech zdravotnictví, ve školství a v sociálních službách. Určena je pro Ústecký kraj, Karlovarský kraj, Pardubický kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj a Zlínský kraj. Je určena pro široké spektrum žadatelů od obcí přes veřejnoprávní instituce po školy.
Veřejné budovy v pasivním standardu Ukončení příjmu žádostí: 31. 5. 2023 Alokace: 1 450 000 000 Kč	10. výzva si klade za cíl podpořit efektivní výstavbu budov veřejného sektoru. Jedná se o veřejné stavby, které budou splňovat parametry pro pasivní nebo plusové budovy v souladu s principy New European Bauhaus.
Obnovitelné zdroje energie ve veřejných budovách Ukončení příjmu žádostí: 31. 5. 2023 Alokace: 825 000 000 Kč	11. výzva směřuje ke zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie jak ve veřejných budovách, tak v konečné spotřebě energie ve veřejné infrastruktuře. Výzva podporuje velké množství technických řešení a různorodá řešená zařízení. O peníze mohou žádat kraje, obce, státní podniky, školy a další subjekty.
Stacionární zdroje znečišťování ovzduší Ukončení příjmu žádostí: 31. 7. 2023 Alokace: 2 360 000 000 Kč	12. výzva se týká projektů náhrady nebo rekonstrukce stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší za účelem snížení emisí z těchto zdrojů. Podpora je určena i projektům zaměřeným na realizaci dodatečných technologií a změnu technologických postupů.

Systémy pro posuzování znečištění ovzduší Ukončení příjmu žádostí: 31. 7. 2023 Alokace: 150 000 000 Kč	13. výzva se zaměřuje na aktivity spojené s pořízením či modernizací systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší, a to včetně systémů určených k archivaci a zpracování údajů o zdrojích znečišťování ovzduší. Příjemci jsou obce, kraje, školy, obchodní společnosti a další subjekty.
Třídění a dotřídování odpadů Zahájení příjmu žádostí: 7. 9. 2022 Ukončení příjmu žádostí: 30. 12. 2022 Alokace: 500 000 000 Kč	14. výzva se týká zařízení, která řeší separaci ostatních odpadů či energetické využití odpadů nebo se zabývají sběrem a nakládáním s nebezpečnými odpady. Do podporovaných opatření patří třídící a dotřídovací systémy, výstavba a modernizace zařízení pro energetické využití odpadů a budování a modernizace zařízení pro sběr a nakládání s nebezpečnými odpady.
Sanace lokalit s ekologickou zátěží Zahájení příjmu žádostí: 7. 9. 2022 Ukončení příjmu žádostí: 18. 1. 2023 Alokace: 1 200 000 000 Kč	15. výzva podporuje projekty, které řeší odstranění kontaminace z různých složek životního prostředí: z podzemních či povrchových vod, sedimentů, horninového prostředí či půdního vzduchu. Žádat mohou subjekty od obcí až po fyzické osoby.
Rekultivace starých skládek Zahájení příjmu žádostí: 7. 9. 2022 Ukončení příjmu žádostí: 18. 11. 2023 Alokace: 300 000 000 Kč	16. výzva se vztahuje k lokalitám starých skládek, které byly využívány ještě před platností legislativy o odpadech. Cílem je odstranění rizik kontaminace ohrožujících lidské zdraví, vodní zdroje nebo ekosystémy a rekultivace starých skládek.
Environmentální centra se zaměřením na změnu klimatu Zahájení příjmu žádostí: 7. 9. 2022 Ukončení příjmu žádostí: 31. 1. 2023 Alokace: 300 000 000 Kč	18. výzva cílí na komplexní projekty modernizace vzdělávacích environmentálních center. Typovým projektem je úprava či změna zázemí centra environmentálního vzdělávání, při níž dojde ke snížení konečné spotřeby energie, k instalaci obnovitelných zdrojů či k realizaci adaptačních opatření na změnu klimatu. Podstatné je přitom to, aby provedená opatření našla své využití v rámci nabídky vzdělávacích programů daného ekocentra.
Srážkové vody a opatření proti povodním Zahájení příjmu žádostí: 14. 9. 2022 Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2023 Alokace: 2 500 000 000 Kč	19. výzva se zaměřuje na projekty realizace přírodě blízkých protipovodňových opatření a na podporu budování vsakovacích a retenčních zařízení včetně podpory dalších opatření, která přispívají k efektivnímu nakládání se srážkovými vodami.
Vodohospodářské projekty Ukončení příjmu žádostí: 20. 10. 2022 Alokace: 1 500 000 000 Kč	21. výzva cílí na projekty výstavby a intenzifikace čistíren odpadních vod. O podporu se mohou ucházet i projekty týkající se výstavby či dostavby kanalizace a také realizace retenčních nádrží a odlehčení na jednotné kanalizaci. Opatření je možné mezi sebou kombinovat.
Vodovody, zdroje vody a úpravní pitné vody Ukončení příjmu žádostí: 20. 10. 2022 Alokace: 1 000 000 000 Kč	26. výzva se soustředí na nabídku podpory projektům, které se zabývají výstavbou/dostavbou vodovodu za účelem zlepšení dodávek pitné vody. O podporu mohou žádat i projekty výstavby, resp. dostavby vodovodu a také projekty výstavby nebo intenzifikace úpraven pitné vody.

nová

zelená

úsporám



Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Nejčastější otázky – Nová zelená úsporám

Je možné získat dotace na pozemní fotovoltaické instalace?

Fotovoltaický systém by měl být umístěn přednostně na střeše. Pokud to není možné, lze ho umístit i na jiných plochách nebo na zemi, ale nesmí to bránit růstu zeleně pod panely, panely je tedy nutné instalovat na vhodné nosné konstrukci.

Je možné zažádat o dotaci v programu NZÚ 2021+ na výměnu měniče za hybridní a dodatečnou instalaci baterií u fotovoltaické elektrárny, na kterou již v rámci toho programu byla dotace čerpána?

Není to možné. V programu NZÚ 2021+ obecně platí, že nelze poskytnout dotaci na opatření, která byla již v minulosti dotačně podpořena.

Mohou být panely fotovoltaického systému umístěny i na budově s jiným číslem popisným, než je odběrné místo?

Je to možné, je však třeba zdůvodnit, proč nelze panely umístit na budově žadatele, a doložit souhlas majitele objektu, na kterém budou panely umístěny, a to po celou dobu udržitelnosti (deset let).

V domě s fotovoltaickou elektrárnou a plynovým vytápěním a ohřevem vody chci vyměnit současný zásobník teplé vody (ohřev plyn) za kombinovaný (v létě ohřev z přebytků FVE, v zimě plyn). Podle dotační kalkulačky by měla být kapacita zásobníku vody 287l. Je možné pořídit menší zásobník?

Chcete-li využít na ohřev vody FVE, musíte splnit požadavek na velikost zásobníku vody stanovený Závaznými pokyny pro žadatele.

Při rekonstrukci rodinného domu chceme zažádat o dotace na zateplení, fotovoltaiku,

tepelné čerpadlo a dešťovku. Potřebujeme vzhledem ke kombinaci opatření jednoho specialistu, nebo nám mohou projekty zpracovat jednotlivé realizační firmy?

V zásadě není nutné, aby celkový projekt na instalaci a propojení FVE a tepelného čerpadla zpracovával jeden specialista. V případě, kdy na sebe jednotlivá opatření navazují, jako například využívání přebytků elektřiny pro tepelné čerpadlo, je ale vhodnější, aby tomu tak bylo, a to i kvůli možným reklamacím.

Je možné čerpat dotaci na výměnu starého kotle v podoblasti C1 a zároveň dotaci pro pořízení fotovoltaiky z podoblasti C3?

Kombinace dotace z C1 a C3 je možná. Je ale vyloučeno žádat o dotaci na variantu „tepelné čerpadlo pro teplovodní systém s přípravou teplé vody připojené k fotovoltaickému systému“ a současně o dotaci na variantu „fotovoltaika s efektivním využitím tepelného čerpadla“, protože žadatel by získal výhodnější podporu na spolupráci tepelného čerpadla s fotovoltaikou dvakrát. Ostatní kombinace jsou možné.

Je možné čerpat dotaci na zateplení i při realizaci svépomoci?

Ano, dotaci lze čerpat při realizaci zateplení svépomocí, a to i zpětně na opatření realizovaná a uhrazená po 1. lednu 2021. K žádosti bude nutné doložit faktury k nákupu materiálu.

Jak správně postupovat při doložení environmentálních vlastností použitých materiálů?

Environmentální hodnocení musí být součástí podávané žádosti, protože dle jeho výsledku je stanovena maximální výše dotace. Na webových stránkách NZÚ je k dispozici výpočtový nástroj. Pro jeho použití je nutno

znát některé speciální vlastnosti použitých materiálů, informace by měl poskytnout výrobce.

Kde najdu informaci, co znamená u zateplení „díleč“ / „základ“ / „komplex“?

Tyto „podoblasti“ vyjadřují obvyklý rozsah zateplení, který je pro splnění podmínek nutné učinit: malý rozsah zateplení (díleč), zateplení většiny konstrukcí (základ) a úplné zateplení všeho (komplex). Jde však jen o slovní popis, úspory je nutné doložit výpočtem.

Je možné žádat v oblasti podpory C – Zdroje na novostavbu rodinného domu?

Na výměnu zdroje nebo instalaci OZE v této oblasti není možné žádat na opatření realizovaná v průběhu výstavby rodinného domu, ale pouze po dokončení rodinného domu a zapsání do katastru nemovitostí. Mohou nastat dva případy:

- V případě, že je dům zapsán v katastru nemovitostí méně než dva roky, je možné podpořit pouze opatření, která nejsou uvedena a započítána v průkazu energetické náročnosti budovy (dále „PENB“) pro stavební řízení (popř. změnu stavby před dokončením, pokud došlo ke změnám s vlivem na energetickou náročnost stavby, což zahrnuje i změnu zdrojů pro vytápění, ohřev vody a případných OZE*). Je to z toho důvodu, že stavebník má zákonnou povinnost opatření uvedená v průkazu zrealizovat, a tudíž není možné podpořit je z veřejných prostředků. Pokud tedy např. FV systém v PENBu nefiguruje a realizace (instalace) včetně úhrady systému proběhla až po dokončení rodinného domu (zapsání domu do katastru nemovitostí), je možné takovou FV instalaci podpořit.
- V případě, že je rodinný dům zapsán v katastru nemovitostí více než dva roky,

považujeme ho za stávající stavbu a pro takovou již předložení PENB nepožadujeme. Je možné podat žádost na jakékoliv opatření při splnění ostatních podmínek dané oblasti podpory. Opatření však musí být realizována a uhrazena až po dvou letech od zapsání rodinného domu do katastru nemovitostí.

Příklady

1. Žádost na instalaci FV systému: Nový rodinný dům zapsaný v katastru nemovitostí. V PENBu je navržena a započítána instalace fotovoltaických panelů s bateriovým úložištěm. Žádost na instalaci fotovoltaického systému není možné podat, protože opatření je součástí PENBu pro stavební řízení.
2. Žádost na výměnu elektrokotle za tepelné čerpadlo: Nový rodinný dům zapsaný v katastru nemovitostí. V PENBu je navržena instalace tepelného čerpadla, ale stavebník instaloval elektrokotel. Žádost na výměnu za tepelné čerpadlo není možné podat, protože tepelné čerpadlo mělo být instalováno v rámci stavebního řízení.
3. Žádost na instalaci FV systému: Rodinný dům byl zapsán do katastru nemovitostí před více než dvěma lety. Žádost na instalaci fotovoltaického systému je možné podat bez ohledu na to, jestli je opatření uvedené v PENBu pro stavební řízení. Instalace a fakturace FV systému musí proběhnout až po dvou nebo více letech od dokončení stavby.

* Pokud stavebník některý ze zdrojů uvedených v PENB nerealizuje a v rámci této změny stavby před dokončením nezpracuje nový PENB, kterým by doložil, že bez tohoto zdroje stavba plní požadavky zákona č. 406/2000 Sb. ve znění platném v okamžiku podání žádosti o povolení stavby, dopouští se přestupku proti uvedenému zákonu.

Mám starý dům z roku 1880 a chci vyměnit okna a zateplit strop. Mohu požádat o dotaci? Jak mám postupovat?

Doporučil bych vám jako první vyhledat energetického specialistu a s ním celý záměr konzultovat. Ten vám navrhne neefektivnější řešení a následně vypracuje průkazy energetické náročnosti budovy, které se dokládají k žádosti. Dále budete potřebovat projektanta, který vám připraví projektovou dokumentaci. Pak už můžete podat online žádost o dotaci v našem informačním systému. Pokud si nechcete podat žádost sám, můžete využít služeb specialistů, kteří za vás všechno vyřídí. Seznam odborníků, kteří chtějí spolupracovat na dotačních projektech, je na webu programu.

Je možné čerpat dotace na rodinný dům, ve kterém není nikdo přihlášen k trvalému bydlení?

K žádosti není požadováno doložení trvalého bydliště v řešeném domě (s výjimkou rekreačních objektů využívaných k bydlení). Dům však nesmí být z větší části využíván k účelu, který by byl v rozporu s definicí rodinného domu.

Je možné žádat o dotaci na zateplení střechy a obvodových zdí, jehož součástí bude i výměna oken v patře, když v přízemí jsou okna již vyměněna?

Ano, o dotaci na zateplení lze v tomto případě žádat. Pro udělení dotace je důležité dosáhnout zlepšení tepelné izolačních vlastností domu.

Bonus za kombinaci opatření se v žádosti načte automaticky, nebo je nutné ho vyplnit ručně?

Bonus je započten automaticky, před odesláním žádosti doporučujeme všechny položky zkontrolovat.

Z programu Dešťovka mi byla poskytnuta dotace na využití dešťové vody na zalévání. Lze nyní žádat v programu NZÚ o dotaci na využití odpadní vody na splachování?

Nelze. V tomto konkrétním případě by se jednalo pouze o rozšíření již zadotovaného systému. Vypočtená dotace na takové rozšíření by byla velmi nízká, systém lze upravit na vlastní náklady. V programu NZÚ zároveň obecně platí, že nelze poskytnout dotaci na opatření, která byla již v minulosti dotačně podpořena.

Je možné uplatnit bonus za kombinaci různých opatření i v případě, že žádám o dotace ve více žádostech?

Ne, bonusy jsou poskytnuty pouze tehdy, je-li kombinace opatření podána na jedné žádosti.

Maximální dotace ve výši 650 000 Kč je konečná i pro Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj?

Ve zmíněných strukturálně postižených krajích se i maximální výše dotace navyšuje o 10 %.

Některá opatření bylo dříve možné udělat i svépomocí. Platí to stále, nebo je potřeba zadat vše specializovaným firmám?

Ano, to platí stále. Svépomoc umožňujeme například u zateplení, výstavby či instalací nádrží na dešťovku. Výjimku tvoří montáž obnovitelných zdrojů energie, které musí instalovat osoba s příslušným osvědčením, a to jak v případě dodatečné instalace do stávajícího domu, tak v případě novostaveb. Při rekonstrukci či výstavbě domu však musíte i v případě realizace (části) opatření svépomocí zajistit odborný technický dozor.

ČISTOTA OVZDUŠÍ

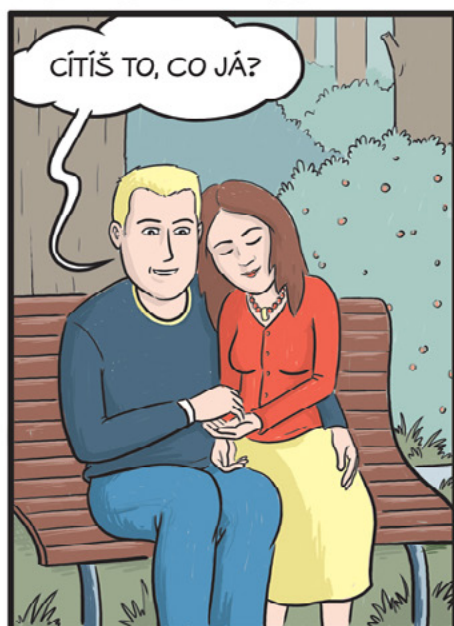




Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
2 352 846 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
1 899 923 Kč

Janské Lázně: Výměna osvětlení

Janské Lázně vyměnily veřejné osvětlení na centrálním parkovišti. Bylo vyměněno třicet svítidel a dosaženo úspory energie ve výši 1,99 MWh/rok. Byla to již třetí etapa výměny osvětlení.

Podoblast podpory: 5.5 – Podpora obcí v národních parcích

Název projektu: VO Janské Lázně III. etapa – lokalita centrální parkoviště

Kraj: Královéhradecký

Okres: Trutnov

Příjemce podpory: město Janské Lázně

Ukončení projektu: prosinec 2020



Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
1 198 370 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
958 696 Kč

Tábor: Využití tepla z odpadní vody

Město Tábor si nechalo vypracovat akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP), nechalo navrhnout adaptační opatření a organizovalo místní dny pro klima a energii.

Podoblast podpory: 5.1 – Implementace systémových nástrojů

Název projektu: Udržitelná energetika a klima v Táboře

Kraj: Jihočeský

Okres: Tábor

Příjemce podpory: město Tábor

Ukončení projektu: prosinec 2021



Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
461 093 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
391 929 Kč

Ublo: Revitalizace zahrady MŠ

Do zahrady mateřské školy v obci Ublo byly umístěny nové lavičky, lavice a stoly, infopanely, tabule, dendrofon, potravní labyrint, vrbová stavba a přístřešek. Pro boj proti suchu byly pořízeny rozvody vody, sudy a sběrače dešťové vody.

Podoblast podpory: 6.1.C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO („Přírodní zahrady“)

Název projektu: MŠ Ublo – přírodní zahrada – II. etapa

Kraj: Zlínský

Okres: Zlín

Příjemce podpory: obec Ublo

Ukončení projektu: listopad 2021



Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
200 555 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
200 555 Kč

Vysoké Veselí: Výsadba stromů

V obci vysadili třicet listnatých stromů, které přispějí ke zlepšení životního prostředí a kvality ovzduší.

Podoblast podpory: 5.4 – Zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích

Název projektu: Výsadba stromů v obci Vysoké Veselí

Kraj: Královéhradecký

Okres: Jičín

Příjemce podpory: obec Vysoké Veselí

Ukončení projektu: březen 2022

Chvatěruby: ČOV a kanalizace

Chvatěruby neměly kanalizaci ani čistírnu. Nechaly vybudovat centralizovaný kanalizační systém a vystavět gravitační stokovou síť a novou ČOV. Provozovatelem vodohospodářské infrastruktury je obec.

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.1 – Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod

Název projektu: ČOV a splašková kanalizace v obci Chvatěruby

Kraj: Středočeský

Okres: Mělník

Příjemce podpory: obec Chvatěruby

Ukončení projektu: 8. 12. 2021

Celkové způsobilé výdaje
43 654 810 Kč

Příspěvek EU
27 829 941 Kč



Foto: archiv SFŽP ČR

Klenčí pod Čerchovem: Rozšíření Domu přírody

Rozšíření kapacity stávajících prostor Domu přírody zvýšilo dostupnost návštěvnického centra CHKO Český les i větším skupinám návštěvníků. Zvýšila se tak kvalita služeb.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.1 – Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území

Název projektu: Rozšíření Domu přírody Českého lesa o multifunkční sál a parkoviště

Kraj: Plzeňský

Okres: Domažlice

Příjemce podpory: městys Klenčí pod Čerchovem

Ukončení projektu: 29. 6. 2021

Celkové způsobilé výdaje
5 152 414 Kč

Příspěvek EU
4 379 552 Kč



Foto: archiv SFŽP ČR

Milín: Revitalizace potoka

Obec nechala obnovit vodní režim prostoru bývalého zámeckého parku. Vybuodovala nové vodní prvky a tůně s ekostabilizační a retenční funkcí kvůli zvýšení biodiverzity.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny

Název projektu: Revitalizace Lazského potoka

Kraj: Středočeský

Okres: Příbram

Příjemce podpory: obec Milín

Ukončení projektu: 24. 8. 2021

Celkové způsobilé výdaje
1 914 444 Kč

Příspěvek EU
1 723 000 Kč



Foto: archiv SFŽP ČR

Liberec: Přestavba úřadu práce

Rekonstrukcí budovy vznikly moderní kapacitní prostory pro zaměstnance úřadů práce. Budova získala nový obvodový plášť, nové technické vybavení a další úpravy. Řešení umožňuje flexibilní uspořádání vnitřních prostor.

Prioritní osa 5, specifický cíl 5.3 – Snížit energetickou náročnost a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí

Název projektu: ÚP ČR – rekonstrukce administrativní budovy v Liberci

Kraj: Liberecký

Okres: Liberec

Příjemce podpory: Úřad práce České republiky

Ukončení projektu: 15. 4. 2021

Celkové způsobilé výdaje
38 832 745 Kč

Příspěvek EU
15 533 098 Kč



Foto: archiv SFŽP ČR

BYLI JSME...

Norské fondy se vrátily na Colours of Ostrava

Do ostravských Vítkovic se po třech letech vrátil multižánrový festival Colours of Ostrava a program životního prostředí Norských fondů u toho ani tentokrát nechyběl. Už podruhé tak mohli návštěvníci festivalu zavítat na náš stánek, který Státní fond životního prostředí ČR připravil ve spolupráci s Ministerstvem financí, Velvyslanectvím Norského království v Praze a v letošním roce nově také s Technologickou agenturou ČR.

A co jsme si pro letošní ročník připravili? Do moravskoslezské metropole jsme přivezli například virtuální realitu, která přenesla návštěvníky festivalu z městské džungle přímo mezi divoká zvířata z různých koutů světa a potopila je i na dno oceánu. Probíhal tu také zábavný kreativní workshop a výroba limonády pomocí suchého ledu. Ale nechyběla ani vážnější témata. Otestovat jste si u nás mohli například virtuální program, který seniorům pomáhá trénovat

pracovní a deklarativní paměť, pozornost, plánování a orientaci v prostoru, či psycholampu, která dokáže zprostředkovat pocity osob trpících schizofrenií při každodenních činnostech. Na každého úspěšného lovce, který pochytil škodlivé mikropolutanty v našem bazénku, čekala drobná odměna. A objevil se tu i originální workshop, který by nikdo z vás na hudebním festivalu nečekal: uspořádali jsme tu totiž opravdové BudkoHraní, v jehož rámci jsme otestovali zručnost

malých i velkých návštěvníků. Účastníci se v něj naučili, jak vyrobit funkční ptačí budku, kterou si s sebou následně mohli odnést domů pro své ptačí sousedy.

Ve spolupráci s Evropskou komisí

Fondy EHP a Norska tentokrát zavítaly také do diskuzních stánů. Naše pozvání na Europe Stage přijali bioložka Marie Šabacká a zakladatel projektu Fakta o klimatu Ondráš Přibyla. Jejich diskuzi na téma klimatické změny a její vliv na naši budoucnost moderovala známá meteoroložka Alena Zářybnická. Není divu, že vystoupení diváky zaujalo a naši hosté vystupovali před plným hledištěm – vždyť čtvrtéční teploty tematicky dosahovaly více než třiceti stupňů

a v areálu bývalých železáren se v odpoledních hodinách vytvořil ukázkový tepelný ostrov, který nám v plné síle předvedl, proč je třeba dbát na dostatečné množství zeleně v našich městech. Právě v Ostravě tohle dobře vědí, a proto s podporou z našeho programu realizují hned několik projektů, jejichž cílem je ozelenit a ochladit ulice. Pomyslným zlatým hřebem čtyřdenního programu se stala soutěž, kterou náš stánek připravil ve spolupráci s Evropskou komisí. Výherci, kteří nejen prokázali své znalosti o Fonděch EHP a Norska, ale měli na své straně i trochu štěstí, získali víkendový zájezd do hlavního města Norska a vstupenky na Colours of Ostrava 2023. Potkáme se tam za rok i s vámi?



EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí



Spolufinancováno
Evropskou unií



Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 15 | číslo 9 | ZÁŘÍ 2022 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | **adresa redakce:** Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfzp.cz | **objednávky:** www.sfpz.cz, www.opzp.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **fotografie na titulní straně:** archiv SFŽP ČR | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytřídění recyklovatelného obalu i časopisu.